

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 3 korona.

HIRDETÉSNEK:
A legelső példány egy forint.
Minden nap után: 15 fillér.
Nemzetközi: 20 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 267.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 164.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, január 3.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolkk: Hivogató.
- Katonatisztek fizetésrendezése.
- Ujévi Üdvözlések.
- Halálraírt pénzhajlító.
- Vonatbeseütkezés szíveségből.
- Milyen idő lesz 1908-ban?
- Barabás és Arad.
- Megőrült a tárgyalóteremben.
- Bomlás a nemzetiségi pártban.
- Egy szerelmes színész.
- A fekete kéz.
- Téma: Őszi verőfény. Írta: Sz. Szigethy Vilmos.

Hivogató.

Arad, január 2.

Háboru idején megbocsátanak a szegénylegényeknek. Leszedik róluk a közmegvetést és fölruhazzák a becsülettel. A becsülettel pedig rájuk adják a katonaruhát, a fegyvert. A pandur pedig, aki kezét fog vele, mindjárt besorozza a golyót álló sorokba. Mert arra, minden bűne mellett, jó a szegénylegény is, hogy az ágyuk zápora elé álljon és hogy a derék, becsületes emberek az ő tömött, veszendő soraik mögé álljanak. Ilyen különböző az isteni és az emberi megbocsátás. Az isten vagy megengesztelődik, vagy nem: az ember azonban akként méri és engedi el a büntető igazságszolgáltatást, ahogy a körülményei és a kényelme kívánják. Nyugalmas időben a zsebtolvajt is fölhurkolja, máskor pedig a rablógyilkosra is ráadja a haza-védő csókot.

Hát hívják a politika szegénylegényeit is. Az olvasó bizonyára jól emlékszik rá, hogy kiket illetett ezzel a címmel a nemzeti becsület privilegiumát birtokló koalí-

ció. A szabadelvű párt emberei voltak a szegénylegények, Rózsa Sándoruk pedig a bihari haramiavezér. Szegénylegények voltak, mert évtizedeken át kiegyeztek Ausztriával, holott ez a jog már régtől fogva a függetlenségi pártot illette meg. Méltatlanok voltak a tisztességre, amiért már előbb nem adtak módot a negyvennyolcasoknak, hogy a kvótát emeljék. Futóbetnyárok voltak, mert esztendőközön keresztül résztvettek a Gesamtmonarchie közös parlamentjében, a delegációban, alázatosan megszavazták az ágyu-milliókat és a torpedó-milliárdokat s a nemzetet abba a tévhitbe ejtették, hogy a függetlenségi ez nem tennék meg. Ki kellett őket a társadalom erkölcsi javaiból közösiteni, mert meg akarták csinálni a házszabályrevíziót, amit a koalíció szintén meg fog csinálni. Mindezen és sok más gyalázatoságokért nevezték a volt szabadelvű-pártot szegénylegényeknek, a kiknek el kellett kotródni mindennemű politikai és társadalmi szereplés kaszinóiból, a kiknek neve, személye és politikája a megbélyegzés jelzőjévé vált s a melynek működése állandó sötét háttérül szolgált, a mikor a dicsőséges jelent jobban kellett tündököltetni.

Most azonban ezek a szegénylegények is föloldatnak és befogadtatnak. A legkoalíciósabb újság ujévi számában program-szerű cikk jelent meg, a melyből szinte harsog a sugalmazottság. Új pártalakulást hirdet és a pártot toborzó nótá egyebek között így csalogat: „A pártnak tágra kell kinyitnia kapuit, hogy mindenki, a kinek kedve tartja, kényelmesen besétálhasson és ott szíves fogadást találjon.” „Azokat

a nagy erőket, a melyek most tétlenségre vannak kárhóztatva, nem szabad hosszabb időre száműzni a közéletből.” És így, ilyen szépszavon-csábitóan még tovább.

Nagy bajok kopogtathatnak. A horvátoktól kell-e tartani, vagy magától a függetlenségi párttól, a melynek brutális erővel kovácsolt fegyverzettsége is megmegtörik egy-egy darabon, valahányszor újabb osztrák követeléseket kell teljesíteni; az általános választói jog által esetleg megszülethető ellenzékétől félnék, vagy az ujonclétszám emelésére akarnak biztos sorokat szervezni; — hogy ezek mindegyike, vagy ezek közül csak egy-egy ijeszti-e a koalíció vezetőit, nem tudjuk eltalálni. De az bizonyos, hogy háborut éreznek, különben nem kínálnák a maguk tisztességét azoknak, a kiket szegénylegényeknek neveztek.

Milyen jó is lenne, ha ezek engednének a csábitásnak! Odaadnák a maguk erejét, a maguk esztét, — és átválnának a gyűlöletességnek is, nagyobb részét. A népszerűséghez szokott koalíciónak rosszul esik egymagában a császárhűség, a hadügyminiszternek való engedelmesség szégyenét viselni. Getheil-ter Schmerz ist halber Schmerz; mihelyt a volt szabadelvűpártiak is átválnának egy darabot a fekete sárga árnyékból, mindjárt nem lenne olyan hüvös. Sőt esetleg az egész odiumot rájuk lehetne gyurni: újra azt mondani, hogy ha ők nem segítettek volna, mégse lett volna meg a hazaárulás! A szegénylegények pedig cserébe kapnák, hogy megtörik őket, sőt talán egy-egy gazdátlan őrszem-állítás is jutna nekik.

Őszi verőfény.

Írta: Sz. Szigethy Vilmos.

Valahol fogadó-est volt, száz ember hullámzó, gomolygó sorokban töltötte meg a termeket. Még az oldalt nyíló kisebb helyiségekbe is jutott közlők. Az ilyen helyekért nagy, de titkos tülekedések történtek többnyire a fiatalok részéről. Aki a másikat megakartta találni, félóra alig is alig ért célit, következőleg nem igen keresték egymást az emberek. A mamák néha idegeskedtek, ha a szemüfénye, gyöngye, violájuk, elveszett a tömegben.

Oreg fotelokba sáppedve, fehérhaju néni-kék szőttek pletyka-fonalakat, közben arra is figyelve, hogy kiket látnak ritkábban maguk előtt. Mert aki ott van, az érdektelenné válik, a távollevő bujkálóknak van csak regényük.

Egy é demrendes bácsi a sarokban helyezkedett el egy idősebb, érdekes arcú nő mellett. Fuió tekintettel nézve őket, azt lehetett volna hinni, hogy unatkoznak. Alig mozog az ajkuk, az arckifejezésük közömbös, vagy legalább is fegyvermezett.

Süldő leányok arrafelé kerülve, tréfásan felsóhajtottak:

— Istenem, egyszer ilyenek leszünk mi is! Akkor aztán beszélgetünk a csutról, meg a különféle gyógyító-teákról. Az nagyon szomorú lesz.

Amazok ketten nem törődtek a többivel, őket nagyon is lefoglalta a témájuk.

— Negyven éve, — mondta az érdemrendes öreg ur — azt hiszem ennyi!

— Negyven! — hagyta rá az idősebb hölgy.

— Ilyen volt, mint az itt ugráló gyerekek. Csak szebb...

— Köszönöm.

— Nincs mit, igazat beszéllek, mert átérzem még most is. Ennyi idő multával az emberek tisztán látnak. Leszűrődött bennük minden elfogultság, tapasztalataik és emberismere-tük megmutatják azokat a hészagokat, amiket rajongásunkban nem veszünk észre, hazudni többé nem tudunk ömagunknak. Ez mind megvan bennem is, hiszen negyven év nagy idő... s mégis a régi, fiatal asszonyka áll előttem.

— Édes kegyelmes uram, ne gunyoljon. Oatól érdemlem ezt legkevésbé.

— Föltételezi rólam, hogy képes vagyok ilyesmire? Mondja meg a lelkiismeretére.

A hölgy lesütötte a szemét.

— Nem.

— Akkor miért beszél másképen? Diákoromban, az ártatlan bohóságok idején nem vártam olyan izgatottan a találkozást valakivel, mint most.

— Negyven évig eszébe sem jutott!

— Ez nem bizonyos. Bizonyos csak egy: hogy az emléke csodatisztán maradt meg ben-

nem. Talán emléknél is több ez kegyelet. Mert nem a holtak iránt érezzük az igazi kegyeletet, hanem az élők iránt. Sok-sok hófehér álom lassankint összesűrűsödik s kialakul érintetlen dicsőségben az ideál. Voltam elégszer úgy, hogy benn ültem már a vonatban, hogy megkeresem. De félutról visszatértem.

— Én pedig figyeltem állandóan a vonatok érkezési idejét. Volt rá időm abban a nagy magányban.

— Édes, szegény asszonyom. Szenvedett?

— Nem engedtem odáig jutni az érzéseimet. Az emlékek elűzték minden borulatot.

— A regatta-bál...

— Mikor magáért veszködött minden lány.

— S én nem mozdultam el az oldala mellől.

— Gyönyörű mulatság volt, a legszebb emlékem.

— Köszönöm. Ez csakis nekem szólhat, mert a másik fele keserűséggel járt.

— Az uramat érti, ugy-e? Megtette ő azt máskor is, amit akkor. A főjegyzőné miatt pár-baja volt később.

— Remélem, nem a főjegyzővel?

— Nem. Akkor én már fásult voltam, semmit sem bántam. Hová is mehettem volna! Meg aztán fokoztam a botrányt? A mi világunkban az a boldog, hétköznapi élet, ha vakok vagyunk. Nem igaz, hogy úgy kell mindent venni, amint van, mert hiszen ilyen felfogás mellett rengeteg hazugság, ocsmány bűn derül ki,

Nohát, mennek a szegénylegények? A megrugott, sárhoz szoktatott, káromkodáson nevelt, némaságra ítélt, pofozómasinának használt, kigyomlált, agyongyurt és odvukba rekesztett emberek: sietnek-e a kapukon, amelyeket a koalíció váratlanul olyan tágra nyit előttük. Vajjon a harcokat, amelyeket a koalíció földézett, vagy amelyekre szegődött, elég szentnek fogják tartani, hogy a bőrüket érte a vásárra vigyék? Kár lenne. A szabadelvűpárt vagy meghalt, vagy nem. Ha meghalt, ne zavarja a nyugalma, hogy a koalíciónak ily későn jutott eszébe megsíratni, az erőt megbecsülni. Ha pedig nem halt meg, s ha a benne élő nagy erők csak szunnyadnak, hát akkor külön, becsületesebb és hasznosabb munkára ébredjenek föl, mint arra, hogy a koalíció elvtelenségének nyomatékot adjanak és hogy pusztulásnak, hervadó életének, keserves vergődésének, a hatalomhoz való ragaszkodásának új erőt adjon.

+

Katonatisztek fizetésrendezése.

Kilenc millió korona többlet.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 2.

A közös hadügyminiszter a két kormány-nak megküldötte a katonatiszti fizetésemelés tervezetét. Most már bizonyos, hogy a javaslat január második felében a delegáció elé kerül. Mint értesülünk, az új fizetések a következők:

Hadnagy új fizetése 1600 K., 1800 K., 2000 K. Régi fizetése 1680 K. Főhadnagy új fizetése 2200 K., 2400 K., 2600 K. Régi fizetése 2040 K. Százados új fizetése 3000 K., 3200 K., 3400 K., 3600 K., 3800 K., 4008 K. Régi fizetése 2400 K., 3000 K. Őrnagy új fizetése 4400 K., 4800 K. Régi fizetése 4008 K. Alezredes változatlan, régi fizetés 5400 K., 6000 K. Ezredes új fizetése 7200 K., 8400 K., 9600 K. Régi fizetése 7200 K. Vezérőrnagy új fizetése 11.400 K., 12.600 K. Régi fizetése 11.400 K. Altábornagy új fizetése 14.016 K., 16.000 K. Régi fizetése 14.016 K. Tábornagy új fizetése 16.800 K., 18.000 K. Régi fizetése 16.800 K.

A tervezetet a belügyminiszter a költségvetésen kívül, külön terjeszti a delegációk elé, de valószínűleg csak a felére kér fedezetet. Ugyanis tárgyalásokat folytatnak, hogy az idén csak a legszükségesebb és halaszthatatlan fizetésemelést léptessék életbe. Ez esetben a hadügyminiszter a fizetésemelést két részletben lépteti életbe. Az idén csak a hadnagy, főhadnagy, százados és őrnagy fizetését emelik föl s az ezredes és a tábornoki kar fizetésének rendezését a jövő évre halasztják. Ez esetben valamennyi hadnagnak 1800 korona fizetést adnak és az új tervezetben fölvevett első (1600) és harmadik (2000 K.) fizetési fokozat rendszeresítését a jövő évre halasztják. Az egész tervezet megszavazása esetén kilenc millió korona a többlet, ha pedig csak a hadnagy, főhadnagy, százados és őrnagy fizetését emelik föl, a hadvezetőség a fizetésrendezésre csak négy és fél millió koronát kér.

Ujévi üdvözlések.

A horvát zavar.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 2.

A politikai újév talán egyetlen érdekes nyilatkozatot hozott: azt, hogy a néppárt vezére alig várja azt az időt, mikor pártjával együtt az ellenzéki padokon foglalhat helyet. Más érdekességük nem volt az ujévi üdvözléseknek.

Ami a horvát ügyeket illeti, a horvát bán tegnap, egy napi tárgyalás után, visszautazott Zágrábba. A tárgyalás, beavatott forrás szerint, nem mult el eredmény nélkül. A tegnapi tanácskozások után a megállapodás az, hogy a horvát válság most következő fázisában a bán helyén marad és ő fogja vezetni a választásokat. A horvát koalíció nagy optimizmussal várja a választás eredményét, de ez a nagy optimizmus nem látszik indokoltnak.

A horvát helyzet.

A P. L. egyik munkatársa ma beszélgetést folytatott Tomasics Miklós, volt horvát miniszterrel, aki tegnap Budapes-

ten járt és Wekerle miniszterelnökkel is tanácskozott a horvát helyzetről.

Tomasics kijelentette, hogy a nemzeti párt hű marad a Magyarországgal való unióhoz, épen ezért első feladata lesz, hogy a két nemzet jelenleg nem épen barátságos viszonyát a lehetőséghez képest megjavítsa. Ennek leginkább a vasuti pragmatikátörvény állja útját, amelyet Horvátországban kísértetnek tekintenek. Ha módot találunk a kibontakozásra, anélkül, hogy Horvátország jogát a nyelvkérdésben feladjuk, akkor a nemzetipárt minden erejével azon lesz, hogy a bukása óta támadt károkat jóvá tegye. Az uniónista párt végleges megalakulása a program teljes megszövegezése után fog bekövetkezni. A bán reménykedik a választások jó kimenetelében. Az osztályfőnökök kinevezése a képviselőválasztások határidejének kitűzése előtt fog megtörténni. A bán már kiszemelte embereit ezen állásokra, de velük a tárgyalásokat még nem fejezte be. A további teendőkre nézve Rakodczay bán teljesen szabad kezét kapott.

Ujévi üdvözlések.

A politikai ujesztendő legnevezetesebb eseménye a koalíciónak Wekerle Sándor miniszterelnöknél való tisztelgése volt. Wekerle hosszabb beszédben ismertette a kormány terveit s bejelentette, hogy az adóreformot még a téli időszakban le akarja tárgyalatni s ezt a terminust tűzte ki az általános választói jogról szóló javaslat beterjesztésére is. Eszerint ez az új esztendő be is zárja az átmeneti időszakot.

Megindító volt a függetlenségi párt tisztelgésének lefolyása vezérének, Kossuth ágyban fekvé fogadta a deputációt s szavaiból a beteg ember fájdalmas rezignációja is kicsendült. Vezértársára, Apponyira téríti a párt figyelmét, aki szintén önzetlen vezére lesz az ő táborának... Kossuth szeméből ezeknél a szavaknál ki is csordult a könny. A kereskedelmi miniszter különben kifejezte azt a meggyőződését, hogy sikerül legyőznie az önálló bank felállítására ellen való skrupulusokat.

Az alkotmánypárt táviratban kívánt vezérének boldog újévet s Andrássy Gyula

beszennyezzük magunkat is. En arra az állápontra helyezkedtem, hogy hazudok magamnak. Hogyha a hazug életet hazugságokkal borítjuk le, valamelyes reális valót nem kapunk ugyan, de legalább elbolondítjuk magunkat s fényes alakokat látunk emésztő szűrkeségben, fölmelegszik a szívünk s hangokat hallunk édes zengéssel. Másként nem megy ez.

— Gondolt néha rám?

— Mindig. Maga volt az egyetlen vigaszom. Éreztem, hogy nem szabad meghalnom, amíg nem találkoztunk még egyszer. És vártam, vártam.

— Ne sajnálja. Ki tudja, mire volt ez jó.

— Lestem aggodó félelemmel az emelkedését. Azt hiszem, a lelkem ott volt magával minden lépésén, kezdve a szomorú kötelezettségén, mikor olyan hirtelen el kellett mennie.

— Akkor láttuk utoljára egymást. Ne vegye bűnül az Isten, de az apám ravatala mellett is a maga csókjára gondoltam.

— Édes, gyerekes bolondságok!

— Az a csók vitt előre. Meg kellett mutatnom, hogy méltó vagyok rá.

Valami dővaj kavarodás támadt a teremben. Olyan rögtönzött jótékony-bazár-féle. A református esperes szóba hozta a karácsonyfalvi leégett templomot s Privinszky, az örökös aranyifjú, csó-vásárt indítványozott.

— Hölgyeim! csókon épült templom! Mit szólnak hozzá? Az Isten abban a hajlékában meghallgatja mindenkinek az imádságát, hiszen a legtisztább alapon épülhet föl!

Egy kotnyeles kis csúri lány már megint elszóltta magát. Azt mondta Privinszkynek:

— Ezért ajánlja a legönzőbb formát? Ott vannak a nénikék, nyerve meg őket a tervek. És még az Istennek is tetszeni fog.

Az előbbi szavakat már csak halkán merre kiejteti.

Kavarogtak, bomlottak, pillanatra magukhoz vonzották a két öreg figyelmét is. Az aszszony rózsás arca, amely gyermekesen bájos tudott maradni, most még jobban kipirult, a férfi ott látta a forgatagban a hajdani ideált, koromfekete hajával, fénylő tekintetével. Talán nem is vette észre semmit sem észre abból, ami a teremben történik, hanem végigszálltak tündérek szárnyán a multba.

— Gondolt-e valamikor a nősülésre? — kérdezte a hölgy.

— Megkörtözközött a gondolata, küönösen csunya ősz estéken, ha nem tudtam aludni. Kegyetlenül rideg volt minden, bántó a kényelem, terhes a figyelem s idegen emberek idegen gondolatvilágában unalmas a szórakozás. A klubok karosszékeiben még el tudtam olykor szenderegni. És jó is volt, mert az álomom visszaadott önmagamnak, meg valaki másnak.

Aztán megint elhallgattak egyideig.

— Meddig marad?

— Magam sem tudom. Nehezen válok, mert érzem, hogy ez az utolsó találkozásunk. Jön egy bolond szél és akkor csakugyan vége mindennek. És...

— És?

— Nem, nem akartam semmit sem mondani.

— Eltagad valamit? Egyidőben részoktatam az őszinteségre.

— Ostobaság! Esedezem, higgye el, hogy ostobaság.

— Nem az a mi történetünk véges-végig? Egygyel több, vagy kevesebb, egyre megy. Nézzen rám! Így! Akarom, hogy megmondja. Érti? A ka-rom!

— Legyen. Elragadott a fantáziám és eszembe jutott az, amit egyébként sohasem felejtettem el a regatta-bálat követő nap.

— Amikor maga már messzire járt.

— És amikor csak képzeletben tarthattam a karja m között. Annak a csóknak a hiányzó folytatása okszor égette már a lelkemet. S ha ugyanis meghalunk, legalább még egyetlenegyszer szeretném az arcomat ráhajtani a kezére...

— Oh Istenem, György...

— Édes jó kis árva Magdusom... Nem tagadhatja meg, ez lehetetlen. Negyven év szen-

gróf szintén táviratban válaszolt, a néppárt pedig Zichy Nándor grófnál járt, aki hivatkozott arra, hogy a párt áldozatot hoz a helyzetnek s kifejezte kívánságát, hogy *mihamarább ellenzéki padokon ülhessen.*

Az újpárt nevében Laszkáry Gyula üdvözölte a vezért, Bánffy Dezső bárót, aki igen komor színben festette meg a jövőt. Szerinte csak az erős nemzeti, sovén politika helyes a nemzetiségi kérdésben s épen ezt keresi hiába. Bizik abban, hogy az ő elveit sikerrel meg fogják valósítani az egységes nemzeti állam kiépítésére. Egyelőre csak a reménytelenség hangját ütheti meg; az elvek ma játéktárgyak, amelyeket az érdekek dobálnak ide-oda. Bánffy beszéde mély hatást tett az újpárt tagjaira.

Halálraítelt pénzhamisító.

Még egyszer megbüntetik.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 2.

É én emlékezetemben van mindenkinek az a szenzációs rablógyilkosság, amelynek egy kötelességét híven teljesítő postás lett az áldozata a múlt évben Petrován. A gyilkosság elkövetői pedig Husz Ábrahám és társai voltak. Az egész országban nagy izgalmat keltő rablógyilkosság ügyét két hónappal ezelőtt letárgyalta a máramarosszigeti királyi törvényszék és ítélete az egész ország hangulatával találkozott: a véres gyilkosság főbűnrészesét, Husz Ábrahámot *halálra ítélték.*

Husz védője, Kardos Samu dr. debreceni ügyvéd a máramarosszigeti királyi törvényszék ítélete ellen a Kuriához semmisségi panaszt jelentett be, azonban ezt elutasították. A halálos ítéletet helybenhagyták, egyben azonban az ítéletet kegyelemre terjesztették a királyhoz. A kabinetirodából még nem érkezett le a király döntése.

Husz Ábrahámnak körülbelül 28—30 vádlott társával egyetemben ezen a gyilkosságon kívül egy nagyszabású pénzhamisítás is nyomja a lelkét, amely bűnpernek tárgyalását Debrecenbe tüzték ki. Kardos Samu dr., Husz védője kérvényt nyújtott be a debreceni törvényszék-

vedését csak a maga előgátása tudja meggyógyítani. Eljövök holnap háromkor. A régi megállapodás is ez volt. Nézzen rám, feleljen.

A klasszikus szép arc fellángolt ebben a szédületes bohóságban.

— Várni fogom!

Azontul aztán már igazán nem tudtak, talán nem is mertek beszélni.

Az öreg kegyelmes igen rosszul aludt az éjjel. Nyomata a pelyh is, hasztalanul forgolódott, sokáig elkerülte az álmot. Elszunnyadni is csak reggel felé tudott, mikor bekukkantott hozzá a bágyadt téli napsugár.

Dél táján ébredt föl, hirtelen felugrott és megnézte az óráját.

— Szinte megijedtem, — mormogta. — Nem késtem el.

A reggelnél levelet kapott, nagy betűkkel volt írva, kuszáltak a sorok, reszkető bizonytalanság vethette papírra:

— Ha negyven évig meg tudtuk hófehéren őrizni a szívünk emlékét, ne rontsunk a kegyeletén most sem. Várjuk be türelemmel azt a pár napot, ami még hátra van az életből. Mert nem a holtak iránt érezzük az igazi kegyeletet, hanem az élők iránt. *Magda.*

hez és ebben kérte, hogy a tárgyalást Máramarosszigeten ejtsék meg.

A törvényszék azonban védő kérését tegnap elutasította. A vézés az al indokolta az elutasítást, hogy a Máramarosszigeten való tárgyalás tetemesen több költséget emésztene fel, mintha a Debrecenben megtartandó tárgyaláson megjelenő és ideutazó tanúk költségeit fedeznék.

A tárgyalást körülbelül február 20—25-ike körül fogják kitűzni. Rendkívül hosszú ideig fog tartani, előreláthatólag 3—4 hetet vesz igénybe a tárgyalás, míg ítélethozatalra kerül a sor a szenzációs monstre bűnpörben.

A nagyszámu vádlotton kívül nem kevesebb, mint 175 kihallgatandó tanu van.

Husz Ábrahámot a máramarosszigeti ügyészség Debrecenbe szállította. Husz az esti vonattal érkezett meg s erős fedezet alatt vitték be a törvényszék fogházába.

Husz Ábrahám tehát ez idő szerint Debrecenben van s addig marad itt, amíg az ügyét letárgyalják. A vizsgálóbíró Husz Ábrahámot még e héten ki fogja hallgatni a pénzhamisítás ügyében.

Vonatösszeütközés szivességből.

A barátságos állomásfőnök.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 2.

Vasárnap megirtuk, hogy Pincehely és Simonytornya községek között két tehervonat összeütközött. Megindították a vizsgálatot, amely ma meg is állapította az összeütközés okát. Ez nem egyéb, mint egy *csekély szivesség.* A két tehervonat csupán szivességből ütközött össze, természetesen nem egymás iránti szivességből, hanem a pincehelyi állomásfőnöknek egy barátja iránt táplált előzékenysége folytán.

A pincehelyi állomásfőnök ugyanis baráti szivességet tett egy *König* Dávid nevű vasuti hivatalnoknak, aki a simonytornyai állomáson szolgál.

A katasztrófával végződő szivesség története a következő:

König Dávid máv. hivatalnok a karácsonyi ünnepekre felrándult a fővárosba, ahonnan szombaton délelőtt utazott vissza személyvonaton állomására. Utközben elaludt és csak akkor ébredt fel, amikor a vonat már elhaladt Simonytornya mellett és Pincehely felé közeledett. A dolog kellemetlen volt *Königre* nézve, miután még szombaton délután jelentkeznie kellett. Ezért egy expedienst választott a gyors visszatérésre. Mint vasutas tudta, hogy abban az időben egy tehervonat megy Pincehelyről Simonytornyára. Ez a tehervonat Pincehelyen szokott találkozni a Simonytornyáról jövő tehervonattal, amelyet a pincehelyi állomáson vár be. *König*nek sürgős volt a dolga, megkérte tehát a pincehelyi állomásfőnököt, hogy ne várja be, amíg a másik tehervonat beérkezik, hanem táviratozzon Simonytornyára, hogy az onnan induló tehervonat várjon, mert a csatlakozás nem Pincehelyen, hanem Simonytornyán lesz. Az állomásfőnök a baráti szivességre kész volt. A táviratot elküldte és nyomban elindította a Pincehelyen vesztelő tehervonatot.

Eddig rendben lett volna a dolog, de a véletlen folytán Simonytornyán elfelejtették megtenni az intézkedést és elindították a tehervonatot.

Igy találkozott a két tehervonat és így ütközött össze. Természetesen mindkét tisztviselő meg fogja sanyalni a baráti szivességet, mert szigorú eljárást indítottak ellenük.

Milyen idő lesz 1908-ban?

Sirius időjóslása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 2.

Varga László, a szegedi időjós, aki Sirius néven évek óta foglalkozik időjóslással s akinek nem egyszer be is váltak a jövődőlésel, megküldte ma nekünk jóslását az egész jövő esztendőre. A derék magyar időjós jövődőlése a következő:

Január hónapban igen sok a csomópont. A legerősebb hatásuk 3-ra, 7-re, 14-re, 18-ra és 29-re esnek. E hónapban Jupiter befolyása légkörünkre már erős lesz, így a mostani telünknek aránylag leghidegebb része is a következő hónapra esik. Nagyobb hideg leginkább január 18-ika, február 4. és 15-ke körül várható, de fagyos napokra van kilátás január 3—8-ka körül hősséssel és a 29-iki csomópont hatáskörében, amit követően szintén erősebb havazás várható, különösen február legelső napjában, amidőn szélvihar is valószínű. Enyhébb jellegű a január hó 14-iki, vagy legalább nem hideg. A többi csomópont jellege gyenge, erősebbé azokat csak a napon végbemenő erőhatások, vagyis a napfoltok fogják tenni és jellegük minőségét is meghatározni.

Február hónapban az időjárás nagyon szélsőséges lesz. Hideg, szeles, sőt viharos. Eső több helyen hóval, némely vidéken nagyobb havazás várható. Így februári hónapunk elég hideg és csapadékos lesz, különösen 10-étől.

Március hónapban az időjárás hideg, szeles lesz az első felében. Itt-ott havazások várhatók, több helyen köddel. 17—18-tól enyhe időjárás, zivatarok várhatók.

Áprilisban az időjárás nem a legkedvezőbbnek ígérkezik. Északi, hideg, szeles, több helyen viharok fognak átvonulni. És pedig esővel, helyenkint hócsapadékkal. Április hónapban erősebb földrengések fognak átvonulni Európán. Hazánkat is érinteni fogják, 2. és 6., 18. és 22. között.

Májusban az időjárás szép és melegnek ígérkezik. Az első felében kevés zivataros idő. A hónap második fele csapadékosabb, 15—16-tól ngyobb zivataros esők. A nyári hónapokban igen meleg időjárás lesz. Többször 30—35 fok Celsius.

Júniusban az időjárás igen szép és kellemes meleg. Helyenkinti zivataros esővel, azonban nagyon sok esőzésre nincs kilátás. A hónap közepe csapadékos, első és utolsó hete száraz lesz.

Júliusban az időjárás már sokkal kedvezőbbnek ígérkezik. Zivatarok és nagyobb csapadékok várhatók, amelyek az ország és Európa nagy részére kiterjednek. Július hónap 23-án a Sirius csillag megkezdí uralkodását és augusztus hónap 23-án végzi. E csillag a legnagyobb és a legkritikusabb időket idézi elő. A kánikulának azonban több napja hűvös, hócsapadékos lesz.

Augusztusban az időjárás kedvezőnek ígérkezik. 6., 7., 10., 11. és 16-tól sok helyen nagyobb zivataros esőzés várható. Több helyen viharos szelek fognak az országon átvonulni.

Szeptember havában az időjárás igen szépnek és kedvezőnek ígérkezik. Az első héten kevés esőzés várható, azonban a második fele esős, hűvös jellegű lesz, sok helyen zivataros eső várható.

Októberben az időjárás hűvös, esős, ködös, majd viharos hideg szelekkel. Éjjeli fagy korán köszönt be, a 15., 16. és 24-iki napfoltok megjelenése hideg viharos időt idéz elő, sőt hócsapadékok. De ez nem lesz tartós, csak egy-

néhány napon fordul elő. Ismét kedvezőbb napok várhatók.

Novemberben hideg, szeles, itt-ott eső, hó és ködös időjárás várható. De néhány szép napra is számíthatunk. 19—20-ától azonban a szép vagy kedvű időjárás megszűnik, erős, ködös, havazások lesznek gyengébb hideggel váltakozva.

Decemberben az időjárás gyengébb hideggel kezdődik. 3 től több helyen havazás, itt-ott esővel és ködös időjárással. Ez évben sok szivárványt fogunk látni az égboltozaton, melyek nagyobb részt a délutáni órákban, 2 és fél 3-tól este 6., sőt olykor 7 ig is láthatók lesznek.

A termés 1908-ban közepesnek ígérkezik. Bő termés 1909-ben várható.

Barabás és Arad.

A bécsi tapasztalatok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 2

Barabás Béla, a delegáció elnöke ma este Aradra érkezett, ezuttal első ízben azóta, hogy a delegáció elnöki székét elfoglalta. Az Aradi Közlöny egyik tudósítója beszélgetést folytatott Barabással, aki több érdekes dolgot mondott el bécsi élményeiről s fölötte érdekes nyilatkozatot tett Aradhoz való viszonyára vonatkozólag is. Barabás hangsúlyozta, hogy sajnálja, ha a város közügyeiben nem fordulnak hozzá, holott ő sokat tudna lendíteni a város ügyein. Arra nézve, hogy megtartja-e az aradi törvényhatósági bizottsági tagságát, nem nyilatkozott határozottan a delegáció elnöke.

A beszélgetés lefolyásáról tudósítónk a következőket jelenti:

A lóvasuton.

A gyorsvonat több mint félórai késéssel jött be az állomásra, ahol nem volt egyetlen szabad konflis sem. Barabásnak lóvasutra kellett ülnie a reá várakozó két újságíró kíséretében. A leszálláskor két kézitáskáját az újságírók vitték, amire Barabás nevetve jegyezte meg:

— No, ilyen uri hordárjaim se voltak még ilyen olcsó pénzért!

A lóvasuton Barabás elmesélte, hogy a lóvasuton utazás egy ízben megmentette a gyncusításoktól.

— Abban az időben — mondta Barabás — amikor Tisza István kormányzása alatt a függetlenségi párt Thaly Kálmán békeakciójára lezserelt, egyes lapok azt a hírt terjesztették, hogy a függetlenségi párt vezéréit a kormány nagy pénzben megvásárolta, Kossuth százezer forintot, én pedig negyvenezret kaptam. Ez az ürült és rosszindulatú híresztelés akkor Aradon is elterjedt.

Egy ízben a lóvasuton ültem, amikor halom, hogy egy utas így szólt a szomszédjához:

— Még se lehet igaz, hogy Barabást negyven ezer forinttal megvesztegették, mert akkor nem utaznék lóvasuton, hanem fogatot tartana.

Eddig tartott Barabás elbeszélése. Közben beértünk a városba és egyenesen a Barabás fűtelő lakására mentünk, ahol megéhezős hidegben folytattuk a beszélgetést.

Arad és Barabás.

— Hogy az igazat megvalljam, — mondotta Barabás, — nagyon jól esett nekem Aradváros közgyűlésének üdvözlése és az a meleghangú távirat, amelyben jóbarátaim értesítettek az üdvözlés-

ről. Csak azt sajnálom, hogy amikor a város törvényhatóságának bizalma ilyen megnyilatkozást talál: máskor mégsem fordulnak hozzám. Ha a város közérdekeiről van szó, én készséggel állanék a város szolgálatába s oda fenn sokat tudnék lendíteni egy-egy ügyön. Fogadtalan prókátornak azonban nem akarom feltolni magamat.

Ami azt a kérdést illeti, hogy vajjon az aradi törvényhatósági bizottsági tagságot tartom-e meg, vagy a nagykorosít, arról még nem is igen gondolkodtam. Az országos politikai kérdések ezidőszerint tulságosan igénybevesznek, úgy, hogy elhatározásomat fenn kell tartanom arra az időre, amikor szabadabban lélekzetet vehetek. Ezt a kérdést különben sem tartom tulságosan nagy jelentőségűnek, mert hiszen feltéve, de meg nem engedve, hogy nem is lennék az aradi törvényhatóság tagja, akkor is tehetek fontos szolgálatokat szülővárosomnak. Miután pedig most Budapesten van a lakásom, a közgyűléseken amugy is ritkán lehetnék jelen.

Barabás és Kossuth.

Szóvá tette tudósítónk a mai politikai helyzetet is, améről Barabás így nyilatkozott:

— Most már nyugodtabb a függetlenségi párt hangulata és könnyebb a helyzete, mert a legnehezebb munkán, a kvóta felemelésén tustünk. Ezt az áldozatot meg kellett hoznunk az ország nyugalma és békés fejlődésének megteremtése érdekében. Nagyon lehangolta azonban a függetlenségi pártot a vezérnek, Kossuth Ferencnek nagy betegsége, amely most is ágyban tartja. Kossuthon meglátszik, hogy sokat szenved. A jobb karja teljesen merev, nem is tudja mozditani. Mikor az újév alkalmából Holló Lajos a párt megbízásából üdvözölte, meghatóttan válaszolt és távozásunk alkalmával velem oly erősen és megindultan szorított kezet, mint még soha.

Neveltsége és rosszakarata az a ráfogás, hogy mi feladtuk az elveinket. Voltam én ellenzéki, vezettem obstrukciót, elmentünk a végletekig. De amikor látunk, hogy így nem lehet célt érni, hogy a nemzeti veszedelemben visszük, kormányt vállalt a koalíció és mi támogatjuk azt, mert úgy látjuk, hogy ilyen úton elő lehet mozditani az ország jólétét és az utat a teljes függetenség felé.

A pólai út.

Aradon csak néhány napig maradok, hét-főn Dévára megyek, de onnét visszatérek ide és szerdán u azom vissza Budapestre. E hó tizenharmadikán a magyar és osztrák delegációval igen érdekes utra megyünk. A déli vasúton Trieszbe utazunk, ahonnan behajóznak a „Thália” gőzösre, amelyen a négy napos kirándulás végéig vendégekként leszünk ellátva. Január tizennegyedikén délelőtt meglátjuk a trieszi hajógyárat és az ott készülő új csatahajókat. Dó után utazás Pólába a hajóraj egyik hadihajóján a tengeri hadgyakorlatok megtekintésére. Másnap a pólai tengerészeti intézetek látogatjuk meg, ahol különféle bemutató kísérletek lesznek. Tizenhatodikán reggel a Tháliával Fiumébe hajóznak, a Danubius hajógyár, az ott épült torpedó járóművek, naszádoknak és torpedógyárak megtekintésére. E tevéget ér a kirándulás és visszautazunk Budapestre.

Az elnökség története.

Elbeszélte Barabás, hogy milyen körülmények között lett ő a delegáció elnöke és miként nyerte ő erről értesülést.

— Budapestről Bécsig Bogdanovics Lucán gör. kel. püspökkel és Séták Imrével alsóztam. De arról, hogy én leszek a delegáció elnöke, szó sem esett. Mikor Bécsbe érkeztem, a Residenz-Hotelbe hajttattam, ahol rendszerint megszállani szoktam. A szállóban azonban nem volt szoba kapható, amit a tulajdonos nagyon sajnált és azt ajánlotta, hogy menjek a Müller féle szállóba.

— Inkább egy más nevébe megyek, mondottam. Nem is oda szálltam, hanem a Vandél am Peter-hez, de a Residenz szálló tulajdonosa halotta, amint kocsisomnak utasítást adtam, hogy hova hajtsom. A delegátusoknak ugyanis előzetesen be kell jelenteni lakásukat, hogy szükség esetén köznél legyenek. Én a Residenz Hotelt jelente tettem be, de hát oda nem szállhattam. A Vandél am Peter-ben csak a harmadik emeleten kaptam egy kis szobát, amelyet éppen akkor takarítottak ki és hoztak rendbe. Fáradt és éhes voltam, gyorsan átöltöztem és lementem az étterembe vacsorázni. Alig foghattam az evésbe, odaszaladt hozzám az egyik pikkoló:

— Ich bitte, Herr Párápász, zuma Telefon! Tándótem, hogy ki kereshet engem telefonon. Odamegyek és kérdelem, hogy ki beszél.

— Itt Semsey László gróf.

— Mi a baj?

— A miniszterelnök azt üzeni, hogy szonnal jöjj, készülj pár szóra és foglalj el az elnöki széket a delegációban, mert téged választottunk meg egyhangulag elnöknek.

Nagyon meg voltam lepve, mert egyáltalában nem számítottam erre.

— Ugyan, ne tréfálj, feleltem Semseynek.

— Ez nem tréfa, ez komoly dolog, kórlék. Légy szíves, ülj azonnal kocsiba és jér közénk.

Nem is vacsorálhattam, hanem gyorsan a Bankgasse 6. szám alá hajttattam, a magyar palotába. Ott ültek a nagy tanácssteremben a közös miniszterek, a szakeladók és a magyar delegátusok. Amint beléptem, nagyon megélemeztek, odajött hozzám Wekerle, közölte velem megválasztásomat és arra kért, hogy mindjárt foglaljam el az elnöki széket, a jegyzők megválasztásának is rögtön vége lesz, azután csináljak egy beszédet, amelyet holnap őfelségéhez kell intézennem. Pár szóban megköszöntem megválasztásomat, átvettem azonnali az elnöklést és mindjárt azután olyan rendben vezettem a tárgyalásokat, mintha soha egyebet se tettem volna. Míg a négyes albizottság ülésezett, megszóvegeztem a király előtt elmondandó beszédemet és letisztázva átadtam Wekerlének. Ő átnézte és még aznap este beküldötte a kabinetirodának.

A király előtt.

A magyar delegációnak a király előtt történt megjelenését így beszélt el Barabás.

A burgzsandárok sűrű sorfalal között vultunk be a trónterembe. Csakhamar bejött a főudvarmester és egy képviselőtársamtól azt kérdezte:

— Melyik az elnök?

— Az ott nil — felelte a megszólított, — mire a főudvarmester odajött hozzám, udvariasan bemutatkozott és azt kérdezte tőlem, hogy itt vagyunk-e valamennyien és nem fognak-e többen jönni. Megnyugtató szavaimra azután megtette az intézkedéseket a fogadáshoz.

Egy előre elkészített vázrajzon részletesen ki volt jelölve mindenki helye. Én a királyiaktal szemben, hozzá legközelebb állottam. Mikor elhelyezkedtünk, belépett a főudvarmester, szét-tárolta a szembea levő ajtó két szárnyát és ekkor jött a király, magyar lovastábori oki egyszerű ruhában, fején csákovával. Lőit az emelvényen levő trónra, csákováját pedig letette a tőle jobbra.

álló asztalkára. Az én beszédemet és a felségnek választát a lapok ugyanis bőven megírták. Beszédének felolvasása után a király leszállott az emelvényről, majd ismét visszament, mert a fővegét ott felejtette, azután egyenesen hozzám lépett. A közöttünk lefolyt beszélgetés részletei ismeretesek. Színes, szép látvány volt a felvonulásunk. A magyar delegátusok legtöbbje, jó magam is, fényes díszmagyarban, a püspökök selyem talárban, a szászok és horvátok fekete szalonruhában jelentek meg.

Megőrült a tárgyalóteremben.

Egy laptulajdonos tragédiája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 2.

Röviden jelentettük, hogy a nagyváradi törvényszék előtt hétfőn megrázó jelenet játszódott le. Nógrádi Gyula, akinek hosszabb ideig lapja volt Nagyváradon, egy sajtóperből kifolyólag került a törvényszék elé. A vádlottat szuronyos őr kísérte a terembe, miután egy előző ügyért fogházban ül.

Amint Nógrádi belépett, valósággal megborzasztotta az embereket. Arca, keze, nyaka csupa sebekkel van elárasztva. Nagy vörös és sárga foltok, kiütések éktelenítették el. Szeme mélyen beesett, tekintet olyan, mintha hetek óta nem aludt volna. Arabkórházból hozták elő. A merre jár, fojtó erős jodiform illatot terjeszt. Csulyok Béla elnök meg is kérdezte, vajjon ő árasztja el ezt a fojtó illatot.

— Igen. Beteg vagyok, válaszolta s azzal, mint egy erőtlén báb, ült le a padra.

A tárgyalás kezdetét vette. Alig jutottak azonban a vádlót felolvasásához, Nógrádi Gyula hirtelen elkezdett fuldokolni. Velőtrázó, csukló, hörgő jajgatásba tört ki. A szája habzott; látványának is rettenetes volt. Azután hirtelen erős, vad kacagásba csapott át. Sikoltozva nevetett, mint a tébolyodott. Mielőtt az elnök megkérdezhetné volna, mi a baja, ismét egy negyed óráig nem tudott szóhoz jutni. A bírák is megdermedten nézték ezt a rettenetes jelenetet.

— Mi az? Beteg? Fáj valami?

— Semmi... semmi... felelte szakadozott pihegéssel Nógrádi.

Előbb azt hitte mindenki, hogy talán szimulál. De aki ránézett, meggyőződhetett róla, hogy ez nem tettetés, ez tényleg egy gyöngye szervezet teljes felbomlása. A fuldoklás néhány perc múlva megismétlődött.

— Víz! — nyögte a szerencsétlen ember.

Az elnök a tárgyalást felfüggesztette. A börtönőr vizet hozott. Nógrádi kendőjével törölte arcát, szemét, homlokát.

Mikor némileg jobban volt, a tárgyalást újból megnyitották. Folytatni azonban most se lehetett. A toporzékolás, kacagás, sikongás megint előlről kezdődött. Nógrádi nem bántott mást, magát tépte. Lehetetlen volt nézni is ezt a borzalmas látványt.

Az elnök konstataálta, hogy a tárgyalást megtartani képtelenség s ezért a tárgyalást el is napolta. Elrendelte, hogy a vádlottat vezessék vissza az ügyészhez.

Csak hogy nem lehetett. Nógrádit a rettenetes gyötrelmek teljesen kimerítették, Mozdulni sem volt képes. Ott ült fejét lehajtva a padon, mint akinek izmai, inai végleg felmondták a szolgálatot. Nagynehezen kivonszolták egyik mellékhelyiségbe s onnan visszavitték a rabkórházba. Valószínű, hogy Nógrádi többé nem kerül vissza a tárgyaló terembe. Becsapódik mögötte az elmekórház kapuja.

Az ambiciózus kóristahölgy

és

a nem ambiciózus énekesnő.

Kulisszaharc a színházban.

Arad, január 2.

Miután az embereknek szükségük van rá, hogy hébe hoba izguljanak, az alábbiakban egy szerfölött izgató históriát mondunk el. A szereplők: egy ambiciózus karhölgy és az Aradi Nemzeti Színház egyik elsőrendű tagja.

Az eset, amelynek az aradi színházi hiénák véleménye szerint messze kiható következményei lesznek, ott kezdődik, hogy a minap *Casanovát* adták a színházban. Az előadáson tudvalevőleg *Komlóssy Emma* is fellépett, de sajnos, a kiváló primadonnát tökéletesen elhomályosította egy hirtelen feltűnt színpadi ielenség, amely, hogy ugymondjuk, üstökös-ként tűnt fel a zsinórpadlás egén. Ez az üstökös egy *Gog Krisztina* nevű karhölgy volt, aki, mint felsőbb leány, eltrémázott néhány dalütetet, nagy és zajos feltűnést kelte megjelenésével. Az új művésznő, aki ezuttal a *Kun Irén* szerepét énekelte, csupán kezeit és lábait nem tudta kellőleg elhelyezni, egyébként azonban igen sikkesen mozgott a színpadon. Az új csillag feltűnése egy sajtóbarátból a következő felkiáltást préselte ki:

— Végre a színházi kritikusok is kereshetnek!

A meggyanusított hírlapírók felelősségre vonták a felkiáltás tulajdonosát, aki kijelentette, hogy semmit sem von vissza, mert a színházi kritikusok tényleg kereshetnek. Kereshetik az új csillag hangját.

Egyébként azonban, amint már említettük, a debütálás fényes sikerrel járt. *Gog Krisztina*, a hangjától és játéktól, továbbá színpadi megjelenésétől eltekintve, elsőrendű színpadi erőnek bizonyult. Ez volt a magva annak a drámának, amely tegnap játszódott le a színházi kulisszák mögött.

A tegnap délutáni előadás színlapja a Boszorkányvárt hirdette. A színlapon a következő szereposztás díszlett:

Marcsa . . . . . Kun Irén.

Az előadás megkezdődött. Elérkezett a Marcsa első jelenése és *Kun Irén* elkezdett énekelni.

— Jól hallok? — kérdezte egy ur a nézőtérben. Nem hallok ugyanis semmit. Ez a *Kun Irén* elvesztette a hangját.

— Sajátságos! — mondta egy másik ur. Hogy megsoványodott tegnap óta a szegény *Kun Irén*!

— Különös! — vélte a harmadik. Ez a *Kun Irén* tegnap óta annyira megváltozott, hogy meg sem ismerném! Ezek a színésznők egyszerűen tudják magukat maszkirozni!

— Kérem, — szólt közbe egy habitué, — ez a *Kun Irén* annyira megváltozott, hogy már nem is *Kun Irén*, hanem *Gog Kriszta*.

A habituének igaza volt. A *Marcsa* szerepét tényleg nem *Kun Irén* játszotta, hanem *Gog Kriszta*, az ambiciózus karhölgy. Ennek a személyváltozásnak pedig az a histórikuma, hogy *Kun Irén* újév napján délelőtt elűzent a színházhoz, hogy rosszul van, nem mehet próbára, de azért eljátssza a szerepet próba nélkül is. Tíz órakor azonban megjelent egy lihegő futár a bájos énekesnő lakásán és pihegve szólt:

— A direktor ur kéri a szerepet!

Kun Irén átadta a szerepet, amely meglehetősen nagy, úgy, hogy egy délelőtt egyenesen képtelenség betanulni. Hogy azonban az ambició mire képes, azt legjobban mutatja az, hogy *Gog Krisztina* egy délelőtt betanulta a szerepet s délután fel is lépett abban. Mikor *Kun Irén* megjelent a színházban, hogy felöltözzék, az ügyelő tudomására hozta:

— Nem szükséges felöltöznie! A *Marcsa* szerepét *Gog Kriszta* játssza!

Kun Irén beletörődött az ügyelő kijelentésébe és eltávozott, a legnagyobb elismeréssel adózva az ambiciózus és tanulékony karhölgynek, aki három óra alatt betanult egy csomó nehéz énekszámot s aki neki egy szabad délutánt szerzett. A közönség azonban nem osztotta a *Kun Irén* nézetét, mert az új csillag igen enyhén tündöklött. Ez azonban nem tartozik ide: ez a kritikus dolga. Ide csak az tartozik, hogy az aradi színházban végre kitört az első primadonnaaffér, amelynek főhőse csak kórista ugyan, de legalább ambiciózus.

Ebben az ügyben különben meghallgattuk *Szendrey Mihály* színikazgató véleményét. Ő azt mondja, hogy *Kun Irén* nem volt beteg, csak katzenjammeros, mert sokáig ünnepelte a Szilvesztert. Mivel pedig *Gog Kriszta* nem volt katzenjammeros, ellenben Aradon született: az ambiciózus aradi hölgyet pártfogolni kellett.

A katzenjammer és az aradi születés szembeállításnál igen természetesnek tartjuk mi is, ha az utóbbi győz. Mert végre is a fő az igazság, amely annál inkább utban van, mert *Szendrey Mihály* színházi törvényszék elé fogja állítani *Kun Irént*. A tárgyalás lefolyásáról részle es tudósítást aligha adhatunk, de valószínű, hogy a bíróság bünsnek fogja találni *Kun Irént* előre megfontolt szándékkal elkövetett katzenjammer büntetésében. Remélhető tehát, hogy ezután gyakrabban lesz alkalmunk *Gog Krisztina* aradi születésű hangjában gyönyörködni, annál is inkább, mert ő büntetlen előéletű és sohasem katzenjammeros.

Egy szerelmes színész, egy kutyapecér, és egy kutya.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 2.

A szerelmes színészeknek az a dolguk, hogy szeressenek. Kétféleképpen kell szeretniük: a színpadon a szerző ízlése, az életben pedig a maguk ízlése szerint. De *Horti Sándor*, az aradi Nemzeti Színház szerelmes színésze nem nagyon rajong a nőkért az életben, még kevésbé mint a kulisszák között. Lehet, hogy ez csak tévedés, csak látszat, mivel *Horti* titokban szeret, a nagy nyilvánosság előtt csak mókázik, de az is lehetséges, hogy ő unikum a szerelmes színészek között: ő érte tényleg nem rajonganak a nők.

Talán ez a *Horti* névre bizonyára örvendetes körülmény indította a színház kiváló szerelem nélküli szerelmes színészét arra az okos és feltétlenül jogos elhatározásra, hogy a nőktől elvont idejét valamely nemesebb sport üzésére fordítsa.

Bielte a tenniszre gondolt, de miután utólag észébe öllött, hogy a rakettek és a finom hálók mezején is szoknya lebbenhet, lemondott erről a különben általa is tisztelt sportról és minden további gondolkodás nélkül rátért az állatvédelemre, amely szintén a legnemesebb sportok közül való. Megjegyzendő, hogy az állatvédelmet nem különbség nélkül szándékozott üzni.

Az állatvédelem tréningjét úgy kezdte meg, hogy magához vett egy éhező kutyát és avval sétált reggeltől estig, sőt még a kávéházba is magával vitte. Egy pár nap múlva azonban a kutya eltűnt és ekkor *Horti* így kiáltott fel:

— Óh, a hálátlan!

E hűtlenség után, mely megingatta benne az eb hűségébe vetett általános hitet, többet nem is vett magához kóborló kutyákat, hanem az utcán védte őket meg, ha az emberek esetleg bántalmazták. Sokáig tanakodott azon, hogy belépjen-e az állatvédő egye-

sületbe, de végül is abban állapodott meg, hogy ez az egyesület csak szóval és frázisokkal működik, s pedig a *tett* propagandájának híve, akárcsak az anarchizmusban Bakunin vagy Kropotkin. Ezt ma az aradi járásbíróhoz egy Horti ellen beadott feljelentés is beigazolta.

Az érdekes feljelentés szereplői: Horti Sándor és egy afférből kifolyólag ismert ezüstfejű botja, egy pecér és egy kóborló kutya. Az eset maga néhány nappal ezelőtt történt a Deák Ferenc-utcában. A pecér ugyanis egy kóborló kutyát akart megfogni, ami azonban nem ment egykönnyen. A pecérnek végre nagynehezen sikerült a hurokot az eb nyakára dobni és már fojtogatni kezdte, de ekkor Horti Sándor, aki a jelenetnek szemtanúja volt, nem tudta szó nélkül eltűrni ezt a kegyetlenséget. Először csak szép szóval figyelmeztette a pecért, hogy ne fojtja meg a kutyát, majd mikor látta, hogy hiába beszél, előkapta ezüstfejű botját és avval többször végigvágott a pecéren, a szidalmak egész özönét zudítván reá.

Igy játszódott le a nevezetes állatvédelmi jelenet, amelyet az állatvédelem propagandájának elkövetkezendő drámáiról vannak hivatva drámáikban mintaképül venni, természetesen bölcs elhallgatásával annak, hogy a nemes jelenetnek a bíróság előtt lesz folytatása.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: Kerülő ut, dráma. Bemutató előadás. (B. bérlet.)
Szombat: Kerülő ut, dráma. (A bérlet.)

* Szentivánéji álom. Ujev napján Shakespeare emlékének hódolt az aradi Nemzeti Színház és előadták a halhatatlan költő egyik legpoétikusabb vigjátékát, a Szentivánéji álom. Zsufolt ház nézte végig a klasszikus darabot, beigazolva, hogy Shakespeare-t mindig szívesen hallgatják és a sok selejtes modernség helyett szívesen látnák gyakrabban a nagy brit költő klasszikus alakjait. Ez az elragadtatás nem szól egyszer mind az előadásra is. Szerep-nemtudással hódoltak néhányan Shakespeare emlékének. Csupán a komikus elem volt jól képviselve. Falongető kacagásra bírták a közönséget Várnay, Horti, Leövey, Faludy és Kulcsár. Kivülök Harmath Józsa volt nagyon bájos Puck szerepében, Novák Irén pedig egyenesen kivált a környezetből természetes beszédével és szavalásmentességével. Jók voltak még Zalay Margit, aki szintén igen szépen beszélt és H. Körössy Juci, mint az árnyak királynője. A zenekar nagyon szépen játszotta Mendelssohn gyönyörű zenéjét. H. G.

* Tolnay Ákos Aradon. Tolnay Ákos, a kitűnő festőművész ma este nejevel együtt Aradra érkezett, hogy személyesen vezesse annak a minden tekintetben magas nivójú képzőművészeti kiállítás rendezését, amely e hó 5-ikén nyílik meg a Weiss és Klein cég állandó műtárlati helyiségében. A művész és híres szép felesége minden valószínűség szerint hosszabb ideig maradnak Aradon, ahol a művészek kedvelők sorában széleskörű érdeklődés nyilvánul meg a művész kollektív kiállítása iránt. Itt említhetjük meg, hogy ez az első eset, amelyben egy európaszerte elismert művész magyar vidéki városban kollektív kiállítással mutatkozik be.

* Aradi lány a színpadon. A jövő hét egyik estéjén ismét egy aradi lány teszi első lépését a színpad utján: Balla Irénke, aki január 7-én, a Gyurkovics lányok Micli szerepével lép föl az aradi színházban. A próbák már megkezdőd-

tek, s a próbákon résztvevő művészek az igazi komoly tehetség megnyilatkozását látják a játékaiban. Bizonyos, hogy az első debütálást fog emelkedni az egyszerű szárnypróbálgatás nivóján, s így bizonyára nagy érdeklődést fog kelteni.

* Pillangó kisasszony. Puccini hatalmas dalműve: a *Pillangó kisasszony*, melyet két év előtt Budapesten, az Operaházban, a szerző személyes dirigálása mellett mutattak be, legközelebb Aradon is színpadra kerül. Puccini a modern dalmű egyik leghivatottabb és legmerészebb képviselője. Aradon volt alkalmunk megismerni *Tosca* előadásain. A *Pillangó kisasszony* ban hatalmas alkotó géniusza legnagyobb magasztát éri el. A bemutatóra az új díszletek és ruhák már teljesen elkészültek.

* A Mont-Blanc. A világ egyik legvadregényesebb, természeti kincsekben bővelkedő csodája a Mont-Blanc. Valamire való turista legforróbb vágyát az képezi, hogy a Mont-Blanc hóval és jéggel fedett meredekait megmászassa. A jég és hó örökös birodalmát borzalmas szépségeivel mutatja be pénteken az *Uránia* színház, melynek igazgatósága gondosan keresi, hogy műsorát tanulságos dolgokkal is tarkítsa. Nagyon kevesen vannak közöttünk, akik a Mont-Blanc természeti szépségeiben színről színre gyönyörködhetnének, a valóságot azonban a leghűségesebb reprodukcióban tárja elénk a csaihatatlan mozgókép és így legalább képekben ismerhetjük meg annyi borzalmas turistaszerecséltesség színhelyét. A pénteki műsor pompás összeállítás a mulatságos és tanulságos képeknek.

* Zikó Ilma operettben. Az *államtitkár* ur fő női szerepében meglepő színadri tehetséget árult el L. Zikó Ilma. A „beszéd” sikere most arra bátorította, hogy énekes szerepben is kísérletet tegyen. A *Zavasz* operette bárónőjára esett választása s már készül az énekszámokra, hogy a legközelebb színpadra kerülő operettben ajkán dallal kérje ki a közönség ítéletét. A próba nagyon érdekes s ha a siker itt is megfellel Susanne sikerének, úgy L. Zikó Ilma kényes dilemma elé kerül. Választania kell a beszélő és éneklő szubrett-szerepkör között.

* Gummi Náci és Társai. (Mese, írta Madai Mátyas, Kapható ifj. Klein Mór.) Ily címen jelent meg sok aradi fiú által várva-várt könyvecske, melyben egy Sándor nevű fiú szerencse keresésére indul Szajtátia országba, Hajdiribambó varázslóhoz, hogy fölköltse álmából Neépika hercegnőt. Segítik ebben Gummi Náci, Nagyivó Jancsi, Szemszuri Pista, de még egy újságíró is; mert hát mai nap még mesében is szerepel a fürge riportter.

* Testa M. W. estélye Fölötté érdekesnek ígérkező estélyt rendez e hó 4-én, szombaton este a Központi-szálló nagytermében Testa M. W., az-újvilágból most hazatért ének- és szavalóművész. Testa több mint egy évtizede elhagyta Magyarországot s elsínta *Sonnenhal* tanítványa volt, majd Amerika nagyobb városaiban szerepelt. Most, mielőtt visszatért hazájába, Bécsben rendezett több nagysikerű estélyt, majd Kolozsváron, Brassóban, N. Szébenben s több nagyobb városban, ahol mindenütt tetőszéssel fogadták a sokoldalú művészt, aki éppen olyan kiváló drámai előadó, mint amilyen jó énekes. Tegnapelőtt este Aradon a tisztai kaszinóban aratott szép sikert magyar, német és angol számaival.

* A kerülő ut. A jelenkor legtermékenyebb drámaírója: Henri Bernstein a szerzője a holnapi bemutatónak. A *Bakkarat, Tolvaj és Jászol* szerzője nem szorul külön ajánlásra. A színpadi virtuozitásnak igazi nagymestere ez a francia színdarabíró, akinél jobban senki sem tudja a közönség idegelt hatalmába keríteni. A

sikernek kiméretlen erőszakolása mellett, alkotásainak belértéke sokszor csorbát szenved, de ragyogó talentuma mindig kicsikarja a tomboló elismerést. A holnapi bemutatóban mélyebben fekvő értékeket keres Bernstein. A kerülő ut meseszövege és hangulata sokban emlékeztet a *Tökéletes feleség* re. Kitűnő szerephez jutott: Novák Irén és Szendrey, akik mellett Körössy Juci, Harmath Józsa, Zalay Margit, Benkóné, Szilágyi Berta, Várnay, Dolly és Horti játszanak a főbb alakokban.

* A Téli rega. Bécsből jelentik: A bécsi operaházban ma mutatták be *Goldmark* Károlynak, a magyar származású világhírű komponistának régóta várt „Wintermärchen” című operáját, amely a budapesti operában „Téli rega” címmel fog legközelebb színpadra kerülni. A bemutatónak rendkívüli sikere volt, az előkelő közönség egész este lelkes ovációkban részesítette a jelenlevő szerzőt.

Bomlás a nemzetiségi pártban.

Suciu János kilépett.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 2

Amit az aradi román körökben már hetek óta beszélnek és amit az *Aradi Közlöny* karácsonyi számában mint bekövetkezendő eseményt meg is írt: az országgyűlési nemzetiségi párt tagja, Suciu János dr. ma délelőtt bejelentette, hogy a nemzetiségi pártból kilép. A budapesti híradás ezt a kilépést azzal indokolja meg, hogy a párttagok, köztük Suciu is, nagyon el vannak keseredve Mihályi Tivadar pártelnök tehetetlensége miatt, részben pedig azért, mert nem helyeslik Lukács László azon törekvését, hogy a nemzetiségi pártot állandó összeköttetésben tartsa a kormányval.

A mi értesüléseink helyességét Suciu kilépése mindenben megerősítette s így csak ismét azt kell mondanunk, a mit karácsonyi cikkünkben konstatáltunk, hogy a nemzetiségi pártban az erők széthúzása folytán teljes bomlás várható.

A párt maga még nem foglalkozott hivatalosan a kilépéssel, dacára annak, hogy Suciu már hónapok óta nem járt föl a fővárosba és a kikkel beszélgetett, azok előtt felderítette az okait is kilépésének. Elmondotta, hogy a párt is, ő is elégedetlen volt Pop Cs. István magatartásával a Vajda-ügyben, mert Pop, anélkül, hogy erre felhatalmazása lett volna a párt részéről Vajdát, kiszolgáltatta. Az elégedetlenségnek főképen Suciu volt kifejezője.

A nemzetiségi párt, mely az egyetlen komoly ellenzéki pártja a parlamentnek, híján van az egyöntetűségnek. Ezt újból dokumentálta azzal, hogy a *Budapesti Hírlap* újévi számában „Miért nem obstruálnak a románok?” címmel cikket írt, melyben oly véleményekkel kommentálja a párt fel-tűnő magaviseletét a kiegyezési tárgyalások alatt, amelyekről Goldis László képviselő határozottan kijelentette tudósítónk előtt, hogy sem Vlád Aurél fejtegetései, sem a Victorul budapesti levelezőjének felvilágosítása, sem a B. H. okoskodása nem fedik a valóságot.

Goldis maga nem nyilatkozott a kérdéstről. Ez a hallgatás is megerősít bennünket abban a felfogásunkban, hogy a magyar sajtóban a nemzetiségi párt belső

ügyeit s a parlamentben tanusított magaviseletét legtalálóbban, a tények s a hangulatok teljes ismeretével mi világítottuk meg.

A mai kilépés csak siettetni fogja a párt teljes bomlását, amely vagy pártszakadással, vagy új pártalakulással gyógyítható meg.

A fekete kéz.

Büntanya a föld alatt.

— Az Aradi Közlöny Távirati értesítése. —

Arad, január 2.

Amerikában is rettegett a „Fekete kéz.” Egy titkos társulatnak neve ez, mely főként olaszokból alakult, az olaszországi Maffia vagy Camorra mintájára félelmetessé tette magát tettei által. Jómódu emberek fölszólítást kaptak „Fekete kéz” aláírással, hogy egy bizonyos összeget helyezzenek el valahová, ahol a „fekete kéz” emberei megtalálják. Ha azt nem teljesítette, vagy a rendőrséghez fordult, azt a banda emberei egy lörszurással hamarosan elnémították vagy lakását fölgyújtották. Nem ritka az az eset sem, hogy gazdag szülők gyermekeit elrabolták s váltságdíjat követeltek értük. De garázdálkodásuk törhetetlen volt az olaszok munkásságára is, mert terrorizmust gyakoroltak fölöttük s aki a bandának ellenszolgált, vagy éppen valamely tervüket meghibásította, annak élete egy percig sem volt biztos. Ez a garázdálkodás, persze csak az amerikai rendőrség hallatlan korrupciója mellett volt lehetséges. Bizonyos, hogy a „Fekete kéz” szövetségesei voltak a rendőrségnél s idejekorán értesültek minden lépésről, amit ellenük tettek. Most végre évek során át üzött garázdálkodásuk után sikerült a szövetség egyik fő fészket szétrobbantani. Erről a következő tudósítás érkezett:

Pittsburgból jelentik, hogy a karácsonyi ünnepek előestéjén az amerikai rendőrség sikeres fogást eszközölt: ugyanis fölfedezte a „fekete kézbanda” pittsburgi főtelepét és ott a rettegett szövetség számos tagját és növendékét letartóztatta. Tíz amerikai város bűnügyi hatósága egyesült a közös munkára, hogy a titokzatos szövetségre nagyobb csapást mérhessenek. A banda hallatlan terrorizmust fejt ki egész Amerikában, ahol ezrekre rug a banda által kirabolt és százakra a meggyilkolt áldozatok száma. Ahol titokzatos gyilkosság vagy egyéb rejtélyes bűntény fordul elő, azt a „fekete kézbanda” követte el és pedig olyan mestertelleg, hogy a nyomozás majdnem minden esetben sikertelen maradt. A pittsburgi gyilkosbarlang szétrobbantásáról érkező jelentések olyannyira telve vannak borzalmas és kalandos részletekkel, hogy ilyenek kitalálására még a legmerészebb fantáziájú rémregényírók sem képesek. A rettegett szövetség pittsburgi barlangja a szegényebb olaszok által lakott negyed egyik jelentéktelen külsejű házikója alatt volt a föld mélyében elrejtve. A rendőrség egy része tervszerűen körülvette a házat, míg egy csapat titkos rendőr behatolt oda. Rövid kutatás után a konyhában a konyhaasztal alatt megtalálták azt a csapóajtót, mely a barlang bejáratát betakarja. A meglepetés teljesen sikerült.

A titkos rendőrök, revolverüket kézben tartva, leereszkedtek az alsó helyiségekbe, ahol épületes látvány tárult eléjük. Tizenhét suhanc, fedetlen felső testtel, éppen szurógyakorlatokat tartott a veszedelmes háromlélű törrel, míg mestereik, Vincenzo Toya és Antonio Nikola szakmerű utasításokkal látták el a „tanulékony”

ifjakat, hogy adandó alkalmakkor *hova kell szurniok* a biztos halál előidézése céljából. A „vivóterem” dusan meg volt rakva kísérteti bábukkal, amelyeken a növendékek gyakorlatokat folytatták, míg a falakat gyilkossági jeleneteket, véres szíveket és hasonló borzalmaságokat ábrázoló képek díszítették. A rajzok és képek mindegyikén látható volt a szövetség címe, illetőleg monogramja: „Camoristi mano nera.” Az érdemes társaság küzdelmes letartóztatása után a rendőrség házkutatást rendezett a rejtelmes tanyán. Rendkívül érdekes dolgok kerültek ez alkalommal napvilágra. A tanya a gyilkosság művészetének, a betörések tervszerű kivitelének mintegy „főiskolája” volt, hatalmas oktató gyűjteményekkel, valamint a földalatti folyosók, csapóajtók és titkos kijárók valóságos labirintusával. Az egyes rejtékhelyeken ötszáznál több fegyvert, óriási mennyiségű lövedéket és robbanószerkeket találtak. Az amerikai rendőrség most a legszigorubb intézkedéseket fogantatosította, hogy a banda többi tagjait is kézrekerítse.

HIREK.

Hétről hatra.

Arad, január 2.

Az angol bank mai igazgatósági ülésében leszállította a bankkamatlábát hét százalékról hatra.

Ezt az eseményt az egész pénzpiac már napok óta várja, mert az amerikai pénzügyi válság még a múlt hetek pánikszerű kamatlábemelését sem volt hajlandó megérteni.

Azonban a londoni hiradás siet az örömben egy kis ürömet vegyíteni. Megjegyzik a hivatalos kommuniké, hogy a kamatlábát csak azért szállítja le a bank, mert a privát-discont már a múlt héten 5³/₈ százalékkal dolgozott és a bank nagyobb arany-vásárlásokat eszközölt. Azonban — füzi tovább, — ennek a világraszóló eseménynek a kommentálását: ez a kamatlábváltozás semminemű befolyással nem lesz a pénzpiac kedvezőbbé alakulására.

A pénzügytisztok tudják, hogy mit jelent ez, különösen nálunk. Sietnek is az angol szimat helyességének igazolására. Az osztrák-magyar bank például, amely a felemelésnél bámulatos fürgeséget árult el, a leszállítást nem tartja sürgősnek, bizonyára azért, mert ő is azt vallja, amit angol kollégája: a kamatlábleszállítás semminemű befolyással nem lesz a pénzpiac kedvezőbbé alakulására.

Jó jósok az időjósok. Ha eltalálják a jó időt, akkor ez az ő érdemük, ha nem találják el, akkor rá fogják a napra, hogy foltjaival zavarja a tudományukat.

Jó jósok a bankjósok is. Tudniillik a részvényeseknek jók. Ha emelni kell, akkor azért emelnek, hogy a pénzpiacot rázkódtatásoktól óvják meg. Ha leszállítani kellene, akkor azért nem szállítanak, mert ők szeretik a nyugodt emésztésű piacot, amelyet semmilyen rázkódtatásnak kitenni nem szabad.

Ez állam-raison, ez magasabb tudomány, melyet a kiskereskedő, a kisgazda nem ért. Magasan trónol az osztrák-magyar bank, amelyre szent félelemmel illik feltekinteni. Hódolat illeti, nem bírálat.

A január hónapban érdekes olvasni valója lesz a lapoknak. Egyik rovatuk tekintélyes terjedelemben fog állandóan megjelenni. Ez a fizetésképtelenségek rovata. Félelmetesen dagadt már az 1907. évről

lat előtt is. Es az osztrák-magyar bank, a magyar pénzügyintézetek kamatláb hőmérője még mindig nem látta elérkezettnek az időt, hogy kamatlábát leszállítsa. Tudja, hogy miért. Neki külön tudósítója van, aki megsugja a jövődő titkait.

Mi is tudjuk, hogy mit sugott:

— Az osztrák-magyar bank üzzön osztrák politikát.

Ez élteti és tartja el.

— Újévi üdvözlések Aradon. Az újév alkalmából a város tisztviselői testületileg tisztelegtek Varjassy Lajos polgármesternél, aki rövid beszédben köszöntö meg az üdvözlést. A törvényszék bírói kara szerdán délszólott Koller János vezetése alatt tisztelgett Fábán Lajos dr. törvényszéki elnöknel, aki az üdvözlő beszédre megalapozottan válaszolt.

— Két miniszterelnök kitüntetése. A király Wekerle Sándor magyar és Beck Wladimir báró osztrák miniszterelnököknek a Szent István-rend nagykeresztjét adományozta. — Ez a kitüntetés kétségen kívül a kiegyezés megkötésének szól.

Wekerle kitüntetéséről a hivatalos lap holnapi számában a következő legfelsőbb kézirat jelenik meg:

Kedves doktor Wekerle! Különös meglepedésemre szolgál, hogy hosszabb idő után ismét sikerült a monarchia két állama közötti gazdasági viszonyt biztos alapon rendezni s meg vagyok győződve, hogy a kölcsönös viszonyoknak ez a rendezése a két állam erejét és a monarchia tekintélyét növelni fogja. Indítatva érzem magamat, hogy Önnek céltudatos, fáradhatatlan és eredményes működéséért s azon hazafias odaadásáért, amelylyel a tárgyalásokat vezette és befejezésre juttatta, legmelegebb köszönetemet kifejezzem és elismerésem látható jeléül Önnek Szent István-rendem nagykeresztjét díjmentesen adományozzam
Kelt Bécsben, december hó 31-én.

Ferenc József s. k.

Zichy Aladár gróf s. k.

— Ausztria-Magyarország viszonya a német birodalomhoz olyan szoros, hogy nem hasonlítható más államokkal fennálló politikai viszonyhoz; de éppen ez az intimitás eltilt bennünket attól, hogy a nagy nyilvánosság előtt fejteggessünk egyes speciális kérdéseket, a melyeket a mi kormányaink egymás között tárgyalnak. Némely, nem is felelős részről terjesztett hírekkel szemben megállapítható, hogy a személyes rokonérzésen is alapuló jó egyetértést és azt a szíves bensőséget, amely ami viszonyunkat jellemzi, egyáltalában semmi sem zavarja. Erre a politikára is nagyon ráillik az a mondás: Azok a legjobb házasságok, amelyekről nem beszélnek sokat.

— Moltkét kitüntetik. Berlinből jelentik: Udvari körökben az a hír terjedt el, hogy Vilmos császár a Moltke-Hardenper befejezése után Moltke grófot reaktíválja és egy igen előkelő, díszes katonai méltósággal fogja kitüntetni, amely őt közvetlenül a császár környezetébe vonja.

— Kolmer Zsigmond meghalt. Budapestről táviratozzák: Kolmer Zsigmond udvari tanácsos, a pesti Izs. hitközség volt elnöke, a Pester Lloyd társaságnak éveken át volt elnöke, nagybirtokos és nagykereskedő ma este hatvannyolc éves korában Abbáziában meghalt.

— Tűz a porosz királyi palotában. Berlinből jelentik: A Belleounek nevezett királyi palota

tában *Eitel Frigyes* trónörökös hálószobájában tegnap tűz támadt, amely értékes szőnyegeket és függönyöket pusztított el. A tüzet azonban csakhamar eloltották.

— **A Moltke—Harden-per.** Berlinből táviratozzák: A bíróság a mai tárgyalás megnyitása után kiküldte *Eisenberg* és *Kochmann* bírósági orvosszakértőket a betegen fekvő *Harden* lakására, hogy vizsgálják meg a vádlottat és állapítsák meg, vajjon *Harden* betegsége gátolja-e a tárgyaláson való megjelenésben. Az orvosszakértők automobilon mentek *Harden* lakására, ahonnan délben egy órakerék tértek vissza a bírósághoz, ahol bejelentették, hogy *Harden nervozus kimerültsége nagyfokú*, miért is ma még nem kelhet fel az ágyból. Miután azonban *Harden* mellhártyagyulladás nem veszélyes, a szakértők azt hiszik, hogy holnap már megjelenhet a tárgyaláson. A bíróság ezután felfüggesztette a tárgyalást és folytatását holnap délelőtt 11 órára halasztotta.

— **Berlini nagykövetség a német magyar-osztrák viszonyról.** Berlinből táviratozzák: A *Lokalanzeiger* érdekes nyilatkozatokat közöl újévi számában. Az újság körkérdést intézett a berlini udvarnál akkreditált nagykövetekhez és követekhez a német birodalomnak a külföldi államokhoz való viszonyáról. *Szögyén-Marrich* László berlini osztrák magyar nagykövet válasza ez:

— **Szell Kálmán és a D. K. E.** A Dunántúli Közművelődési Egyesület táviratilag üdvözölte az év fordulóján *Szell* Kálmán díszelnököt, ki ma Rátótról Pallavicini Ede őgróf és Rákosi Jenő elnökökhöz címzett következő válaszával felelt:

Szíves megemlékezések nagy örömmel és mély hálával töltött el. Azért a nagy eszméért, mely bennünket lelkesít, oly társakkal működni, aminek ti vagytok, akikkel való együttműködés csak emel és melegít, mindig dicsőség és nem érdem. Adjon Isten működésünkre, reátok és tiétekre áldást. *Szell.*

— **Szerencsétlenség a vadászatban.** *Nyitra*ról táviratozzák lapunknak: *Haupt Stummer* Lipót báró idékésújfalusi ragybirtokeos fiát, Leót tegnap vadászat alkalmával szerencsétlenség érte. A báró tegnap barátjával, *Leidenfrost* Adolf földbirtokeossal a nagybossányi uradalom erdeiben szarvasokra vadászott. *Leidenfrost* egy szarvast vett célba, a golyó azonban állítólag visszapattant egy fáról s *Haupt Stummer* bárót érte. A súlyosan sebesültet, akinek a golyó a máj alatt furdott a mellébe, a vadászaházba vitték, ahol *Friedrich* Alajos, nagytapolcsányi kórházi főorvos kötözte be a sebet. A szerencsétlenül járt báró állapota oly súlyos, hogy ma *Lumniczer* József egyetemi tanárt a fővárosból táviratilag hívták hozzá.

— **Egy installáció epilógusa.** *Temesvárról* jelentik: *Szalay* Géza dr. földbirtokeos és *Hollóssy* Gyula dr. vármegyei főjegyző tegnap délután 2 óraker kardpárbajt vívtak egymással a jászvárosi *Arany oroszán* nagytermében. *Szalay* segédei *Rajasich* Vladimir báró és *Juhos* Gyula, *Hollóssy* segédei *Ferenczy* Sándor alispán és *Balku* Sándor voltak. A párbajban mindkét fél jelentéktelenül megsérült. A felek a párbaj után kibékültek.

— **A Thaw per tárgyalása.** *Newyorkból* jelentik: A Thaw per tárgyalását a bíróság január 5-ikére tűzte ki. A törvényszék határozata értelmében a hőlgyeket a tárgyalásról kizárják.

— **Lipót király és Vaughan báróné.** Lipót belga király barátja, némeiyekek szerint titkos felesége, *Vaughan* báróné féltettendő óta az idillikus fekvésű *Lormoy*-kastélyban lakik. Azóta néhány magán-detektív és polgári ruhás belga

csendőr őrsel a kastélyt. Azonkívül a párisi rendőrfőnökség külön biztost küldött ki, a ki csakis Lipót királyra őrködik. A mikor a király Párisba érkezik, a rendőrbiztos megvárja a pályaházban és automobilon elkiséri a *Lormoy* kastély kapujáig. A király rendszeren hetenként kétszer kereste föl barátját, de az utolsó időben ritkábban látogatta meg, a miből ismételtén perpatvar támadt. A báróné ugyanis nem tűri, hogy elhanyagolják és nagy energiával azt követeli, hogy a király ne csökkentse látogatásait. *Lormoy*ban a királyt teljesen a „családi élet” köti le. Vendégeket nem fogad, szórakozást nem ismer, kirándulásokat nem tesz. Éppen ezért azt remélik a belgák, hogy királyuk rövid időn belül meg fogja unni a *Lormoy* i idillt.

— **Sztrájk a fővárosi közbűgőhidnál.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: A közbűgőhid összes bétisztító segédei ma délután sztrájkba léptek. A sztrájkolók három napi határidőt tűztek ki követeléseik teljesítésére. Ha kérelmük ezen időn belül nem talál kedvező elintézésre, úgy az összes *mészárossegédek* is sztrájkba lépnek.

— **Az Opre—Hecht affér.** Kaptuk a következő levelet: Az *Aradi Közlöny* újévi számában *Opre* Péter dr. ügyvéd azzal igyekszik az ellene tett feljelentés keserűségét enyhíteni, hogy vastag betűkkel nyomatta, hogy a feljelentésben foglalt adatokból egy szó sem igaz. A feljelentés egy konkrét esetre vonatkozik; az adatokat hozzá a beteg szolgáltatatta s így ennek kihallgatása fogja kideríteni, hogy azok igazak-e? Feljelentésemet mint közhivatalnok kötelességszerűleg tettem meg az igazság kiderítésének érdekében, dacára annak, hogy el voltam rá készülve, hogy *Opre* dr. ügyvéd még a bírósági tárgyalás előtt védőbeszédet fog megeresztetni, melyben a rohanó áradat és a megpukkadó kazán is előfordul. Én minden vénasszonyt s minden egyént, aki az orvosi tanulmányokat nem végezte s mégis gyógyítással foglalkozik, kuruzslónak tartok, aki az emberek egészségére veszedelmes működést folytat s így a törvény hatalmával üldözendő. Ha pedig *Opre* dr. ügyvéd azt állítja, hogy ő orvosi képeítés nélkül gyógyítani tud, őt is kuruzslónak mondom s felszólítom, hogy indítson pert ellenem sajtó útján elkövetett rágalmaszás címén. Tekintve azt, hogy a tekintetes Szerkesztőség folyton sürgeti az orvosi hivatalt, hogy fi yelemmel, körültekintéssel és erélylyel őrködjék a közegészségre s mindent hártson el a mi a lakosság egészségére ártalmas lehet, bizton reményelem, hogy a köz szempontjából feljelentésemet is szívesen látta és az azzal összefüggő felszólamlásomnak becses lapjában helyet juttat. A tekintetes Szerkesztőségnek igaz tisztelője *Hecht* dr. kerületi tisztí orvos.

— **Meggyilkolt orosz ezredes.** *Szentpétervárról* jelentik: Szamarán orosz városban *Bobros* ezredes, csendőrpáncsnokot ismeretlen tettes agyonlőtte. A merénylő; eddig nem fogták el. Tettének okát nem tudják. A hatóságok azt hiszik, hogy a gyilkosságban a forradalmárok keze játszott közre.

— **Karácsony a föld alatt.** Egész Amerikában izgalmas érdeklődéssel lesik a híreket, annak a három bányásznak sorsáról, akiket Nevada államban az Ely-bányában egy földomlás elzárt a külső világtól. A három bányász *Balley*, *Macdonald* és *Brown* huszonöt nap óta él az akna fenekén s ott töltötték a karácsonyi ünnepeket is. Karácsony napján reggel az elzárt bányászok így kiáltottak föl a szócsovön:

— Eddig jól vagyunk, csak a karácsonyról ne feledkezzetek meg.

A föld színéről erre egy hatalmas sült pulykát és egy nagy üveg vizkít becsátottak le hozzájuk. A lakoma után *Balley* a szócsovön jelentette, hogy olyan jól érzik magukat, hogy még fön sem érezték magukat különben. Csak a vizki miatt támadt köztük egy kis nézeteltérés, melyet leghelyesebben egy második üveggel lehetne megoldani. Fön a bánya bejáratánál egy fonográfot állítottak, a szócso szájához, melyen keresztül vidám kerin-gőkkel mulattatták a föld méhébe temetett bányászokat. Az aknába szorult bányászok közül *Macdonald* és *Brown* nőtlenek, míg *Balley* nős ember, akinek felesége szüntelenül ott áll a szócsonél, melyen keresztül férje őt folyton csak arról biztosítja, hogy jól érzli magát és nincsen semmi baja.

— **Tolvaj postahivatalnok.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: December tizenhétedikén *Gáti* Sámuel ékszerész üzletéből elloptak egy hatszáz korona értékű, gyémántokkal kirakott aranyláncot, de a tettest a rendőrség mindedig sikertelenül nyomozta. Ma délután megjelent egy fiatalember *Schiller* Izidor ékszerésznél és egy ötszáz koronáról szóló zálogcédlát kínálta megvételre. *Schiller* elment a Központi zálogházba és megtekintette a vételár kifizetése előtt az ékszer. Rögton észrevette, hogy a kínált ékszer azonos a kartársától ellopott tárggyal. Erről azonnal értesítette a rendőrséget, ahonnét két detektívet küldtek ki a fiatalember letartóztatására. Ekkor kiderült, hogy az illető *Halle* Pál huszonöt éves postahivatalnok, aki először mindent tagadott, de később megtörtén bevallotta, hogy a lopást ő követte el. Karácsonyra menyasszonyának gyűrűt akart ajándékolni vásárolni. Az üzletben néhány pillanatra egyedül maradt és nem tudott a csabításnak ellenállni. Később bántotta a lelkiismeret, de az ékszer nem merte visszavinni, hanem elzalogosította és a kapott pénzt takarékbába tette. A takarékpénztári könyvet tényleg meg is találták lakásán. Hallet átkisérték az ügyesség fogházába s ott fogva tartották.

— **Csakis betörni!** *Csakis* Dezső aradi foglalkozás nélküli ember és négy társa vasárnap beátlították *Guth* György fűszerkereskedő üzletébe, ahol négy rud szalámit vettek magukhoz, fizetési szándék nélkül. *Guth* felesége utjukat állta és követelte a szalámi árát, mire *Csakis* kést rántott és az asszony felé irányozta, de nem szurta meg, hanem az életveszélyes fenyegetés után társával együtt elhagyta az üzletet. *Guth* György ma a vakmerő emberek ellen megtette a feljelentést.

— **Az aradi Voigt mester.** A glogováci csendőrség az aradi rendőrség megkeresésére ma letartóztatta *Voigt* mesternek egy névrokonát, aki *Voigt* Ádám névre hallgat. Erre a derék glogováci fiura bizonyára nem lesz büszke a híres köpeniki kapitány, miután nem valami raffinált stíkt, hanem egyszerű lopást követett el. Ellopta *Muntyán* Lázár aradi zenésznek aranyláncát és ezüstóráját, amelyet egy ujaradi órásnál nikkol órára cserélt ki. A rendőrség az órás ellen is megindítja az eljárást, orgazdaság címén.

— **Öngyilkos rendőrmester.** Hat lövetű szolgálati fegyverével akart ma *Fiola* Hugó nyugalmazott rendőrmester gyógyíthatlan betegségének véget vetni. *Demeter* utcai lakásán követte el az öngyilkosságot *Fiola* és két lövéssel súlyos sebet ejtett magán. Az egyik lövés a szájüreget, a másik a balo dall vesét sér-tette meg súlyosan. Mint feleségéhez intézett bucsuleveléből kitünik, véres tettének oka elviselhetetlenné váltott fejfájása volt.

— **Rejtélyes haláleset.** *Gurahonci* tudósítónk jelenti: *Mucs* Senti *gurahonci* lakos már

legőla nem a legjobb egyetértésben élt házastársak és beteges feleségével. Tegnap a férj kissé ittas állapotban ment haza a korcsmából és felesége heves kifakadásokkal illette. A veszekedés csakamar hangos perpatvarba ment át, mire a férj feldühödve kidobta felségét az ajtón és kizárta a házból. Az asszony egy szomszéd házában kapott éjjeli szállást, ahol azonban reggelre holtan találták. A megejtett hatósági szemle folyamán az asszonyon semmiféle külső erőszak nyomát nem észlelték, csak a hivatalos boncolás fogja kideríteni, hogy a halál természetes uton, vagy más okból következett-e be.

— **Táncitanítás az udvarnál.** Mária Róna királyi hercegnő, Károly István királyi herceg másodszülött leánya holnap áll meg születésnapját. A fiatal hercegnő az idén vesz részt először a farsang alatt udvari ünnepeken. Tavaly két évvel idősebb nővérét, Eleonóra hercegnőt vezették be az udvarnál, az idén a huszéves Rónátára kerül a sor. Január folyamán a királyi hercegnő az édesanyjával, Mári Terézia királyi hercegnővel Bécsbe megy és néhány táncórát vesz Godlevszki táncmesternél, hogy teljesen tökéletesítse magát a tánc művészetében. A királyi hercegnők és hercegek már kora ifjúságukban tanulnak táncolni. Minden esztendőben farsang táján tanfolyamokat tartanak, amelyekben a királyi hercegi családok tagjain kívül főúri családok gyermekei is részt szoktak venni. Amikor Miksa királyi herceg két évvel ezelőtt táncolni tanult, vele együtt tanultak a Wrba, Wurmbrandt és Lippe grófok és grófkisasszonyok is. Mária Jozefa királyi hercegnő mindig jelen van a leányainak táncóráin. A táncoktatás gondot okoz a trónörökös feleségének, Hohenberg hercegnőnek is. A hatéves Zsófia hercegnő és az ötéves Miksa herceg csak később fogja elsajátítani a táncolást, amikor a legfiatalabb herceg, a kis Ernő is elég idős lesz ahhoz, hogy táncolni tanulhasson.

— **Ostromállapot Barcelonában.** Madridból táviratozzák: A király dekrétumot irt alá, amelylyel Barcelonában az alkotmány törvényszerű biztosítékainak egy részét ideiglenesen hatályon kívül helyezi.

— **Tűz az Illés utcában.** Az Erzsébetvárosban ismét gyújtogatásból eredő tűz volt. Tegnap tizenegy órakor éjjel Gyermán Stéva Illés utcai házában padlásán csapott fel a láng, amely gyorsan pusztította el az egész tetőzetet. A gyújtogatás ügyében a rendőrség nyomoz, még pedig annak a személyleírásnak az alapján, melyet róla a károsult adott, aki látta őt a ház körül settenkedni és üldözőbe is vette. Allítólag magas, szőke fiatalember volt. Sikertelenül üldözője elől elmenekült.

— **Fogorvos, mint feltaláló.** A Széchenyi-gőzmalom rendkívül érdekes kísérlet színhelye volt vasárnap délelőtt. Ez a kísérlet próba-életmentés volt, mely — úgy mutatják a történetek — hamarosan világszerte ismertté fogja tenni egy aradi ember nevét. Pap Lajos aradi fogorvos tüzvész alkalmával használható és világszerte szabadalmazott mentőkészülékét mutatta be, mely a vasárnapi próba után nagyon sokra hivatott, szükségét pótló találmánynak bizonyult. A készülék arra szolgál, hogy égő házak magas ablakából a beneszorult emberek, *testi épségük minden veszélyeztetése nélkül*, megmenekülhessenek. A győri gőzmalom borzalmas katasztrófája után szerkesztette meg Pap Lajos a találmányát, melyet azóta folyton tökéletesített s vasárnap egy szakbizottságnak be is mutatta. A mentőkészülék két részből áll: erős vasszerkezetből és az erre alkalmazott felgöngyölt hosszú szák-

ból. A készüléket magas épületek ablakaiba beépítik, veszély esetén a vasszerkezet egy nyomásra kipattan, úgy, hogy két kart bocsát ki, mely az abban a pillanatban felgöngyölt mentőzsákokat tartja. A tűz ellen impregnált szák belsejében kötél húzódik végig, hogy a menekülő, mikor a ponyva csatornán végigcsuszlik, ne zuhanhasson alá. A készülék jó tulajdonsága, hogy könnyen kezelhető és rendkívül gyorsan készen áll a mentéshez. A Széchenyi-gőzmalom egyik negyedik emeleti ablakára alkalmazták a kísérletnél a készüléket. A próbán a városi hatóság részéről megjelent Sarlot Domokos főkapitány, Virágh Lajos főmérnök és Sztankovits Milos tűzoltóparancsnok. Kivülük még sok érdeklődő nézte végig az érdekes mentő-próbát. Mielőtt a főkapitány megadta a lecsúszásra való engedélyt, teherpróbát tartottak. A mentőzsák aljába erősített nehéz tölgyfapallóra hat ember állott s ezt a terhet az erős szerkezet minden baj nélkül kibírta. Ezután megindult a próbamentés. Gartner Márk lakatos (a vasszerkezet készítője), Kohn József bádogos és a Széchenyi-gőzmalom munkásai, mintegy harmincan és négy városi tűzoltó csúszott egymásután le. A készülék működésbe hozatala s egy ember lecsúszására mindössze *húsz másodpernyi* idő elégséges volt; a harminc ember pedig *néhány perc alatt* a legcsekélyebb baj nélkül futott le a szédítő magasságból az utca kövezetére. A mentőszerkezet fényesen bevált, amit a hatóság tagjai ellismerőleg ki is fejeztek a feltaláló előtt. A mentő-kísérlet után január hó 18-án újabb próba lesz, melyet a belügyi és kereskedelemügyi minisztérium képviselői is megtekintenek.

— **Pinterics Istvánt elítélték.** Budapesti tudósítónk jelenti: Pinterics István komorayik, akiben a hatóság a Szapáry palota leégésének okozóját látta, már ma bíróság elé került. Pinterics tagadta, hogy ő okozta volna a tüzet, de Schmidt büntető bírósága, a közbiztonság indítványára *tüzeveszt okozó gondatlanság miatt* egy havi fogházra ítélte a vádlottat. Pinterics felebezett.

— **Elfogott betörő.** A rendőrség letartóztatta Veszelszka János foglalkozás nélküli csavargót, aki a múlt héten Kánya Géza sörcsar nokában, néhány hét előtt pedig a mercifalvai katolikus templomban követett el betörést. Veszelszka makacsul tagad, noha megtalálták nála az elloptott tárgyakat. Kihallgatása után átkísérték az ügyészség fogházába.

— **Mióta kezdjük az évet január 1-el?** Az új esztendő nem kezdődött mindig január elsejével, általános szokás ez csak a XVIII. század elején lett. Hosszu ideig a katolikus országokban március 1-ével jelölték az év kezdetét. A frankok például azért választották ezt a dátumot, mert ekkor tartották az évi birodalmi gyűlést. Keleten egyházi okok miatt választották ezt az évkezdetet. Még a velencei köztársaságban is ez a szokás divott és ez is maradt 1797-ig. A Mária-kultusz folytán március 25-ikét is nagyon használták az év kezdetéül. Franciaországban ismét a husvéti ünnepek divatoztak. Szeptember 1-e, mint az év kezdete annak köszönheti eredetét, hogy a római adóév szeptember 1-vel kezdődött. A kelet-római birodalomban ez általános szokás volt és a görög egyház még ma is használja. A középkorban különösen a karácsonyi ünneppel volt szokás az év kezdetét jelölni. Julius Caesar rendelte el először, hogy január 1-vel kezdjék az évet, ezt a dátumot használják mindenütt, ahol a Julian féle naptárt fogadták el és az első keresztények is innen számították az évet. Az egyház azonban iparkodott elnyomni ezt a számítási módot, mivel semmiféle összefüggésben nem állott a keresztény kultusszal és inkább a pogány szokásra emlékeztet. Mivel az egyház törekvése nem sikerült, január

1-nek azzal adott egyházi jelentőséget, hogy Jézus cirkumcizióját erre a napra tette.

— **Bűnösök és gazemberek.** Budapest sötétségeinek két hivatásos ismerője, Tábory Kornél hírlapíró és Székely Vladimir rendőrfogalmazó könyvet irtak azokról a tapasztalataikról, megfigyeléseikről és élményeikről, amelyeket nehéz, de izgatón érdekes foglalkozásuk gyakorlása közben szereztek. Két kötetet tesz ki e sok tapasztalat, az egyiknek a címe *A bűnös Budapest*, a másiké: *Nyomorultak, gazemberek*. Minden szenzációs bűnügyi regénynél érdekesebb, izgatóbb, lebilincselőbb olvasmány ez a két kötet. A valóság tárul itt élénk művészi, irodalmi formában és megdöbbenve látjuk, hogy maga az élet nagyobb mestere a bűn szenzációjának, mint akár a legnagyobb regényírói fantázia. A gyilkosoktól le a zsarolókig s az uzsorásoktól fel a pénzhamisítókig, a hamis kártyások, a bűnös szerelem, a koldusvilág, a hipnotizmus és spiritizmus titkai mind pregnáns, finoman irt és kitűnően előadott jelenetekben elevenednek meg az olvasó előtt és kétszeresen ragadják meg, kétszeresen nyűgözik le a deklódását azzal a tudattal, hogy mindez valóság, mindez az élet maga, az a titokzatos, a nagyváros mélységeiben folyó élet, amelyet éles szemmel figyel meg a rendőrtisztviselő a művészi formában tár az olvasó elé a hírlapíró. Budapestnek ezt az arcát, amelyet eddig oly sötét lepel takart, körülbelül érdeke is mindenkinek megismerni, de amellet, aki elolvassa a könyvet, szakadatlan érdeklődéssel fogja minden sorát kísérni. A két kötet ára 2 korona.

— **Legalkalmasabb ajándékok** Grallert J. és Pia ékszerésznél zaufolt raktár briliáns függők, gyűrűk és más ékszerekben. Orosz arany collier lorgnon láncok. Mindennemű arany, ezüst, tulla és acél zsebórák, elsőrendű gyártmányok. Nagy ezüst áruaktár, 6-12 személyes ezüst evőkészletek. Külön china ezüst osztály. Rendkívül olcsó árak. 39

— **Rum compositio** 1 literhez 20 kr. *Lilör aroma* 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weisznál. 201

TANÜGY.

(—) **Pásztorjáték az Illés utcai iskolában.** Az Illés-utcai fiúiskola tantestülete a hó 6-án, hétfőn délután 4 órakor pásztorjátékot rendez, amelyben az Erzsébet városi községi elemi iskola fiú és leány növendékei fognak szerepelni. A pásztorjáték jövedelmét a *Napközi Otthon* javára fordítják. Belépő díj nincs, de tekintettel a jótékony célra, adományokat szívesen elfogad a tantestület.

SPORT.

+ **A tornaegylet működése.** Az aradi tornaegyesület karácsonyi és újévi szünete után a férfi tornaszakosztályban pénteken, január 3-án, a női tornaszakosztályban szombaton, január hó 4-én a szokott időben megkezdte rendszeres működését.

MULATSÁGOK.

(=) **A teazsur.** Az aradi polgári jótékony nőegylet második teazsurját a hó 5-ikén, vasárnap délután rendez az Iparosház nagytermében. A zenét ezuttal is a katonazenekar szolgáltatja, Zellner Sándor karmester személyes vezetése alatt. Bizonyos, hogy a második teazsur siker dolgában nem fog elmaradni az eddigiék mögött. A rendezők ezuttal is gondoskodni fognak arról, hogy a közönség jól érezze magát. A belépő díj most is csak két korona. A teazsur tiszta jövedelmét a szegény özvegy asszonyok között fogják kiosztani.

(=) **Szilveszter Kisjenőn.** A kisjenő-erdőhegyi irt. jótékony nőegylet Szilveszter estjén Braun Fülöpné buzdó faradozása folytán jól sikerült táncmulatságot rendezett, mely reggelig tartott. A szünórában Édes Ilonka, Schvarcs Juliska és Bőszike (Aradról) zajos tetszés közt előadták Faragó Résző: Kis lányok, nagy lányok című apróságát.

(=) **Mulatság Ujszentannán.** Az ujszentannai fiatakság **Zimmermann István** vendéglős helyiségében igen sikerült kedélyes táncestélyt rendezett Szilveszter napján. A mulatságon a következő hölgyek vettek részt:

Asszonyok: Ackermann Istvánné, özv. Bleizffer Józsefné, özv. Bund Aurélné, Diószeghy Józsefné, Donawell Mihályné, Eberlein Józsefné, Gyurkovics Ferencné, Hónigesz Kajetánné, Hónigesz Sebestyenné, Tomori Mihályné, Stieger Jakabné, özv. Uherezky Ottóné, Véger Béláné, Zimmermann Antalné.

Leányok: Török Eteleka, Bund Ilonka, Gyurkovics Mariska, Heinz Elvira, Kintzig Anna, Oster Éfi, Stieger nővérek, Scherer nővérek, Uherezky Mariska, Weissenberger Magda, Zimmermann Terka és Anna, stb.

(=) **Álarcos bál.** Az aradi nyomda részvénytársaság személyzete január 5-én nagyszabású álarcos bált rendez. A bálról a városban szeltében beszélnek, mert tudvalevő, hogy a jövődelmet egy új segítőalap létesítésére akarja fordítani a rendezőség. A bál jó hangulat és szórakoztatás fokozására a rendezőség számos apró meglepetést tartogat a résztvevő közönség számára. Többek között a rendezőség ezen napra szerződtette egyik fővárosi kabaret tagját is, aki állandó kacajban fogja tartani a jelenlevő közönséget. D'jjal tünteti ki a legszebb és legcsunyább maszkot. A nyílt színpadon minden ö lettel bíró álarcos felléphet. A legjobb produkció jutalomban részesül. Jegyek kaphatók Réthy Viktor, Keppich Zsigmond, Kerpel I., Bloch H., Weisz és Klein, Krausz Paulin, ifj. Klein Mór, Igusz I. és fia üzletében, a Függetlenség, az Arad és Vidéke kiadóhivatalában és az Aradi nyomda részvénytársaság személyzeténél. A bál este 8 órakor kezdődik. (Bejárat a „Kis Fehér Kereszt” mellett van, a Deák Ferenc utcában.) A rendezőség külön névre szóló meghívókat nem bocsátott ki.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapest. áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati közölte. —

Budapest, január 2

Kevés forgalom, tartott árak.

Az árak 50 kilónként zártva

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra . . .	13.04—3.05	13.16—3.17
Buza októberre . . .	10.76—10.77	10.82—14.33
Zab áprilisra . . .	8.32—8.33	8.38—8.39
Rozs áprilisra . . .	11.68—11.69	11.77—11.78
Tengeri májusra . . .	7.21—7.22	7.26—7.27

Zártul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény	736 50
Magyar hitelrészvény	774 75

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem

— Január 2. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm fölül sulyban ——— fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon fölül sulyban 121—123 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 124—126 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 127—129 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon fölül sulyban ——— fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig. Sertéslelészám: December hó 29. napján volt készlet 23.950 darab, december 30. napján felhajtott 387 darab, december 30. napján elszállított 92 darab, december 31. napjára maradt készletben 24.245 darab. A hizottsértés üzletirányzata: Csendes.

IDEGENEK ARADON.

— Január 2. —

Fehér Kereszt-szálloda. Montág Manó nagybirtokos és neje Birda — Montág Dezső nagybirtokos Birda. — Pfeifer Ignác tanár Budapest. — Pajor Herman hadnagy Gyulafehérvár. — Tarján József gazdálkodó Temesvár. — Mandlbeker Ferenc honv. hadnagy Lugos. — Barna Mór hivatalnok

Budapest. — Singer Lajos joghallgató Lippa. — Török István birtokos Debrecen. — Halmy Akos dr. ügyvéd és családja Debrecen. — Madár László mérnök és neje Debrecen. — Goidon József igazgató Trieszt. — Fekete Sándor igazgató és családja Nagyenyed. — Klopót Frigyes mérnök Marosvásárhely. — Gaál Gábor igazgató és neje Békés. — Szabó Józsefné igazgató neje és leánya Brassó. — Lengyel Miksa kereskedő Szeged. — Krausz Ignác kereskedő Szeged. — Faragó Oszkár műszerész Kolozsvár. — Bartha István jószágigazgató és neje Diószeg. — Szilvási Lajos hivatalnok Cegléd. — Szemere Mihály utazó Budapest. — Reich Géza utazó Budapest. — Krieszhaber Jakab utazó Budapest. — Steiner Sándor utazó Budapest. — Szász Odön utazó Budapest. — Schatz Bernát utazó Budapest. — Szekfi Péter kereskedő Petrozsény. — Gábor János kereskedő Szeged. — Winkelhofer Lajos jegyző Debrecen. — Schönfeld Dávid tanár Temesvár. — Steinitzer Izidor utazó Szeged.

Központi-szálloda. Korányi Rezső birtokos Káránszék. — Bartók Kálmán birtokos Gombos. — Balaschate Ferenc bíró Bécs. — Balassa Mihály törv. elnök Kolozsvár. — Szóke Dezső m. kir. főállatorvos és neje Lugos. — Schinagel József birtokos Krakó. — Derzenyi Károly igazgató Budapest. — Benczur Jenő bankhivatalnok Elek. — Moser György állami hivatalnok Budapest. — Andrányi Ede kereskedő Budapest. — Kádár Antal magánhivatalnok Budapest. — Teller Kálmán újságíró Komárom. — Ziffer Sándor hivatalnok Dabrony. — Tekey Jenő megyei hivatalnok Makó. — D Bray György dr. ügyvéd Lugos. — Spitzer Dénes gazdálkodó Kerek. — Rosner Gusztáv mérnök Dees. — Meinzi Jakab utazó Budapest. — Beleznai Odön utazó Budapest. — Varga István utazó Budapest. — Schlesinger Jakab utazó Brád. — Schwarzer Henrik utazó Budapest. — Carp Izsák utazó Budapest. — Ferenyfy József utazó Budapest. — Weisz Rezső utazó Budapest. — Molnár Lajos utazó Budapest. — Weisz Odön utazó Budapest. — Sahlman György utazó Budapest. — Krausz Jenő utazó Budapest. — Hofman Vilmos utazó Budapest. — Mülek Péter utazó Budapest. — Rorn Mihály utazó Budapest. — Braun Géza utazó Budapest. — Murányi Viktor utazó Budapest.

Vass-szálloda. Braun György kereskedő Elek. — Klein Gyula kereskedő Szeged. — Priff Iván magánzó Zsigovin. — Mladin György jegyző Silingya. — Frank Vilmos utazó Budapest. — Guttman I. utazó Budapest. — Frölich László utazó Bécs. — Weisz Arthur utazó Bécs. — Goldschmidt M. utazó Bécs. — Gavallér Lajos ügyvéd M.-Sziget. — Pollák Jenő utazó Budapest. — Zádori Kálmán magánzó Békés. — Wavra Pál iparos Szent Tamás. — Wulanga Géza hivatalnok Dárda.

Nemzeti Színház.

Péntek, 1908. évi január hó 3-án:

C) bérlet.

C) bérlet.

Itt először:

Kerülő ut.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Berenstein Honr. Fordította Salgó Ernő.

Wilson	Szilágyi B.	Rousseau	Várnay J.
Jacqueline	H. Novák I.	Rousseau	Bentkóné.
Uranu	H. Körössy J.	Armand	Delly Lajos.
Le Meilan	Horti Sándor	Lucienne	H. Harmath.
Cyrl	Szendrey M.	Michelo	Eöry Lajos.
Nissel	Ajtai Odön.	Pradesné	Zalay Margit

Kedvets este 7 és fél órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Baró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Ma pénteken, 1908. január hó 3-án

Műsor:

1. Az erdők Istene.
2. A Mont-Blanc.
3. A házmesternél.
4. A newyorki leány.
5. Egy gyászoló özvegy.
6. Liverpooli akadályverseny.
7. Párisi erkölcsök.
8. A folyékony villamosság.

Előadás kezdete 5, 6 és fél, 8 és fél órakor.

Cukrászda.

Előadás alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara látszik.

Holnap, szombaton teljesen új műsor.

NYILTTÉR.*

Dr. Seidner Frigyes
ügyvédi irodáját
Aradon, Szabadság-tér 10. sz.
házban
megnyitotta.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár
részvényeinek

18-ik számú szelvényei

1908. január 2-től

30 koronával beváltatnak

Aradon a társulat pénztáránál.

Makón
Pécskán
Nagyszentmiklóson } a társulat fiókin-
zeteinél.

50 éves pályafutását fejezi be a legjobb magyar élclap, az

„ÜSTÖKÖS“

Ebből az alkalomból az Üstökös kiadóhivatala azt a kedvezményt nyújtja olvasóinak (nyilvános helyiségek kivételével), hogy

1/4 évre (3 kor. helyett) 2 kor.-ért

1/2 " (6 " " " 4 " "

1 " (12 " " " 8 " "

rendelhetik meg az Üstököst.

Utalványcím: „Üstökös“ Bpest.

Az Üstökösnek állandó rejtvény rovata van. Minden megfejtő kivétel nélkül értékes jutalmat kap.

Az 50 éves jubelium alkalmából megjelenő

ünnepi számot

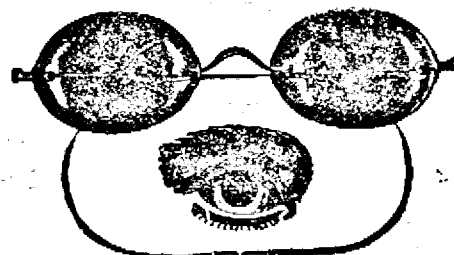
minden új előfizető megkapja.

Elsőrendű látsszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látsszerész

Arad, Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színházi látsszeréseket a legkülömbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szemüvegek, arany, ezüst, nickel és tekenőbáka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2413

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek.

242 TELEFON 242

Villanycsengő

javításokat

villanyvilágítási

bevezetéseket szakszerűen eszközöl 2843

Kalmár József

Arad, Salacz-utca 2.

Jó karban lévő

méhcsaládokat,

lehetőleg nagy méretű kettelépekkkel és kaptárokkal

megvételre**keresek.** 140**Tószegi Mihály**

u. p. Burahonc. Valemare.

1720—1907. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1907. V. 2602/2 számú végzése által Weisz Mór és társa gyulai cég végrehajtató javára, Györgyevits Szilárs m.-bodzási lakos ellen 283 kor. 37 fill. tőke és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával b.óllag le- és felülfoglalt és 889 kor. 20 fillérre becsült gyarmatárak, üzleti állványok, butorok és más egyébektől álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Ezen árverés Hajós Sándor és társai cég 40 kor. hátralék tőke követelése és jár. erejéig is meg fog tartatni.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Medgyes-Bodzáson 114. sz. alatt leendő eszközésére 1908. évi január hó 4-ik napjának ó. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1907. évi december hó 21-ik napján.

Györffy Arnold,
bíróági végrehajtó.

163

Legfinomabb francia

Illatszerek és**Illatszer-Casetták**

ajándékozásra különösen alkalmas.

Vojtek és Weisz

drogueria és parfumeria nagykereskedés

== ARADON. ==

Tápértékben leggazdagabb,
Hatásában felülmulhatatlan

a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

Ára egy üvegnek 2 korona. 313

Fagydaganatok elmulasztására
Fagyviszketegség biztos megszüntetésére

kítűnő hatású szer a Hajós-féle

FAGYBALZSAM.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Tyúkszem már nincs többé!!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLIN

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fillér.

Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobalátok, üvegje 70 fillér.

„Never“ amerikai gumm.különlegesség, a képzelhető legjobb óvszer. 6 drb. egy eredeti femdobozban 2 kor.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szembe.

1892—1907. tkv. szám.

Árverési hirdetményi

kivonat.

A nagyhalmágyi kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Trutia Péter ügyvéd aradi lakos végrehajtónak, Tripa Magdolna férj. Luka Pávelné acsucai és Tripa Rozália férj. Buksa Györgyné csucsi lakos végrehajtást szenvedők elleni 268 korona tőkekövetelések s jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán a nagyhalmágyi kir. járásbíróóság kerületében fekvő és az Acсуca községi 45. számú telekjében A. I. 1—10. 12 13 14. alatt felvett ház belsőség és szántóföldekből álló ingatlanok végrehajtást szenvedő Tripa Magdolna férj. Luka Pávelné és Tripa Rozália férj. Buksa Györgynét illető $\frac{1}{4}$ része 620 korona kikiáltási árban, továbbá az acsucai 75. sz. tjkvben A. I. 1. 2. 4. 6. 7. 8. alatt felvett ház belsőség és szántóföldekből álló ingatlanoknak végrehajtást szenvedő Tripa Magdolna férj. Luka Pávelné és Tripa Rozália férj. Buksa Györgynét illető $\frac{1}{2}$ része 100 korona kikiáltási árban; — az acsucai 150 sz. tjkvben A. I. 1—3 alatt felvett szántóföldekből álló ingatlanok 54 korona kikiáltási árban, végül az acsucai 276. sz. tjkvben A. I. 1. 3. alatt felvett szántóföldekből álló ingatlanok 37 korona kikiáltási árban az 1908. évi január hó 29-ik napján délelőtt 10 óráig Acсуca községében megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fognak árverés alá kerülni u. m.:

1. Ha a kikiáltási áron felül ígéret nem tétetik az elárverendő ingatlanok a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

2. Árverelni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 62 koronát, illetőleg 10 koronát, illetőleg 5 kor 40 fillért, illetőleg 8 kor 70 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügy-ministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 30 nap alatt, a harmadikat ugyanazon naptól számított 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 5% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsán az 1881. évi december 6-án 39425. I. M. szám alatt kelt rendeletben előírt módon a nagybuttyini kir. adóhivatalnál mint bírói letétpénztárnál befizetni.

A bánatpénzt a bíróság az utolsó részletben fogja beszámítani.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság telekkönyvi hatóságánál és Acсуca, Acсуva, Pleskuca, Talács és Dumbravica községek előjáróságainál megtekinthetők.

Nagyhalmágyon, a kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóságnál 1907. évi október hó 31-én.

Frits,
kir. járásbíró.

166

APRÓ HIRDETÉSEK.

Vendégszolgálati körük a hirdetés alatt levő címekre vonatkoznak.

Az apró hirdetések díjazásmentesek.

Felvilágosításokat teljesen ingyen adunk a hirdetés-írók felé a **Kiadó** című lapunkon: József főherceg-ut 23. szám.

Telefon szám: 151.

És ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűknek 8 fillér. — Cselekedet kereső vagy cselekednek ajánló apró hirdetés 30 szög 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési leveleslapok 50-60 filléret és 1 koronaért kaphatók lapunk elismert helyein.

Rongált dobozu levélpapírokat minden elfogadható árban kiárúsít **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedése Arad. 361

Használt de jó karban levő íróasztalok megvételre kerestetnek. Cím a kiadóban.

Jó karban lévő kisebb pénzeszekrény megvételre kerestetik.

Intelligens özv. urinónél jó házi koszt kapható. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Rongált dobozu levélpapírokat minden elfogadható árban árusítok ki. **Kerpel Izab** könyv-, zenemű- és papirkereskedése, Arad. 1921

3031

Jó karban lévő 6 légkörnyomású

gőzkazán

(Jedeschi-féle gyártmány)

hossza 2.500 mm.

átmérője 1.300 mm.

48 db. tücsővel

jutányos ár mellett

eladó.

Bővebb felvilágosítást ad: **Rosenfeld Jenő** (Turul cipőraktár) Arad. 3010

Minden jobb üzletben kapható.

Kérjünk Braun-féle

„Rózsa-crém“ cipőkenőcsöt,

mert az összes forgalomban levő gyártmányok között a

„Rózsa-crém“

conserválja a lábbelit, ellentétben más készítményekkel, melyek a bőrt kiszáritják és törékenyvé teszik. — Eddig is számtalan szakember elismerésével találkozott.

Egyedüli készítője

Braun N. A. Arad.

Ismételadók forduljanak bizalommal hozzám

A Petrozsényi villamossági részvénytársaság Petrozsény könyvelői állásra

pályázatot hirdet.

Pályázhatnak oly egyének, a kik felső kereskedelmi iskolai érettségivel bírnak és kelő irodai gyakorlatra szert tettek. Oly egyének, akik hasonló vállalatnál már működésben voltak, előnyben részesülnek.

Javadalmazás: évi 2000 korona fizetés és az alapszabályszerű jutalék.

Az állás mielőbb elfoglalandó.

A sajátkezüleg írt pályázati kérvények a családi állapot kitüntetése és a belépési határidő megjelölése mellett, az eddigi működést igazoló bizonyítványokkal együtt legkésőbb 1908. évi január hó 15-ig alulírt igazgatósághoz nyújthatók be.

Petrozsény, 1907. december hó 27 én.

A Petrozsényi villamossági r. t.

185

igazgatósága.

Egy egyén,

aki a bor és húsfogyasztási adó kezelése és az ezzel összekötött ellenőri teendőkben **jártassággal** bír,

600 korona fizetéssel

és a birságpénzek $\frac{1}{3}$ része mint **jutalékkal Világos községben alkalmazást nyerhet.**

Az állás elnyerése iránt alulírott előjárásához kell fordulni s azonnal elfoglalandó.

Világos, 1907. dec. 30.

151

Stéger Vendel, jegyző.

Grek Döme, bíró.

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceg-ut 1. sz. házában

fogorvosi és fogtechnikai műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtétet pontosan és és jutányosan végzek. Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1572

fogorvos.

Kitűnően égő nagy hőfoku

HAZAI KÖSZÉN

mm.-ja 3 kor. 40 fill.

házhöz szállítva (legalább 5 mm. vételnél) 3.60 kor.

Kapható:

Engel Gyula

Boros Béni tér 29. és
Lövész utca 1. a.

üzleteiben.

Telefon 521. és 175. 13

Permetező javítások elfogadtatnak

M. kir. szabadalmazott

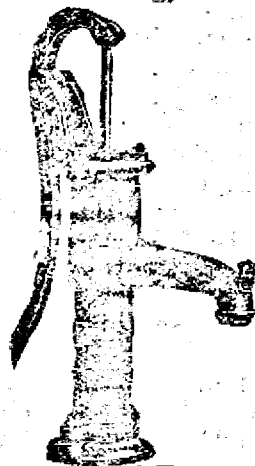
Borszivattyúk

a hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utoljára csöpögig kifolyik, a szőlő magvak, báják és egyéb tisztátalanságok a szonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyu nem remlik és a bort nem renthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Bolyó szelepekkel. Közöseknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű beült gummitöze, kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és

jobbak, mint

bármely bel-

vagy külföldi

gyárban.

Hönig Otto

n. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 290

Arad. Rákóczi-utca 27. sz.